

Saana Niemi

YRITYSMUODON VALINTA CASE YRITYKSELLE

YRITYSMUODON VALINTA CASE YRITYKSELLE

Saana Niemi

Opinnäytetyö

Kevät 2014

Liiketalouden koulutusohjelma

Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, Taloushallinto

Tekijä: Saana Niemi

Opinnäytetyön nimi: Yritysmuodon valinta case yritykselle

Työn ohjaaja: Leena Yrttiaho

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2014

Sivumäärä: 45 + 8

Opinnäytetyön toimeksiantajana on yksityinen henkilö. Toimeksiantajalla on tarkoitus perustaa yritys lähitulevaisuudessa. Toimeksiantajalla itsellään ei ole käytännön kokemusta yrittäjänä olemisesta. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää toimeksiantajalle kannattavin yritysmuoto. Kannattavuutta ei ole tarkoitus katsoa pelkästään verotuksellisesti, vaan myös eri yritysmuotoja koskevien juridisten velvoitteiden kautta.

Tietoperustana opinnäytetyöllä ovat eri aiheeseen liittyvät lait, kuten osakeyhtiölaki ja tuloverolaki. Lakien lisäksi opinnäytetyössä tietoperustana on käytetty kirjallisuutta. Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta sekä käytännön osuudesta. Käytännön osuutena opinnäytetyölle on tehty vertailulaskelmia, mistä voidaan arvioida sitä, mikä yritysmuoto joutuisi maksamaan veroja vähiten.

Laskelmien perusteella kommandiittiyhtiö olisi kannattavin, mutta koska käytetyt luvut eivät ole olemassa olevia vaan arvioita, ei tarkkaa verojen maksua ja kannattavuutta voida sanoa. Verojen määrä ei eroa suuresti toisistaan laskelmien perusteella. Toiminimi tulisi maksamaan hieman enemmän veroja kuin kommandiittiyhtiö. Osakeyhtiön veron määrä olisi suurin. Osakeyhtiöllä eroa kommandiittiyhtiöön on noin kaksituhatta euroa.

Asiasanat: Yritysmuodot, verotus, toiminimi, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Business economics, Financial administration

Author: Saana Niemi

Title of thesis: Choosing a company form for the case company

Supervisor: Leena Yrttiaho

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2014

Number of pages: 45 + 8

The client for the thesis is a private individual, who means to start a business in the near future. The client has no practical experience as an entrepreneur. The purpose of the thesis is to find out the most profitable company form for the client. The purpose is to not only look at the profitability through taxing but also through the judicial requirements of each company form.

The theoretical background of the thesis is formed by applicable laws, such as limited company law and income tax law. Suitable literary works have also been used in addition to the legislation. The thesis consists of a theoretical section and a practical section. Comparing calculations have been made in addition to the theoretical background in order to evaluate which company form would have to pay the least amount of taxes.

Based on the calculations the most profitable company form for the client would be a limited partnership, but since the used numbers are not exact but merely approximations, the exact profitability and taxes cannot be accurately calculated. Based on the calculations the amount of paid taxes would not differ radically from each other. A sole trader would have to pay some additional taxes compared to a limited partnership. A limited company would have to pay over 2000 euro extra compared to the limited partnership.

Keywords: Company form, taxes, sole trader, limited partnership, limited company

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 YRITYSMUODOT	8
2.1 TOIMINIMI.....	8
2.2 KOMMANDIITTIYHTIÖ	10
2.3 OSAKEYHTIÖ	15
2.3.1 Osakkeet.....	16
2.3.2 Osakeyhtiön hallitus ja johto.....	18
2.3.3 Tilinpäätös ja tilintarkastus	19
2.3.4 Varojen jakaminen.....	20
3 VEROTUS YLEISESTI.....	22
3.1 VERONALAISET TULOT.....	23
3.2 VÄHENNYSKELPOISET MENOT	24
3.3 TAPPIOIDEN VÄHENNYSKELPOISUUS	26
3.4 VARAUKSET	27
4 YRITYSMUOTOJEN VEROTUS.....	28
4.1 TOIMINIMEN VEROTUS	28
4.1.1 Tappioiden vähentäminen.....	30
4.1.2 Varojen nostaminen	31
4.2 KOMMANDIITTIYHTIÖN VEROTUS.....	31
4.2.1 Palkan maksaminen ja yksityisöt.....	32
4.2.2 Verosuunnittelu	33
4.3 OSAKEYHTIÖN VEROTUS	34
5 VERTAILULASKELMAT	36
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	38
7 POHDINTA.....	41
LÄHTEET	44
LIITTEET.....	46

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantajana on yksityinen henkilö, jolla ei ole olemassa olevaa yritystä. Toimeksiantajan tarkoituksena olisi perustaa tulevaisuudessa yritys, mikä olisi erikoistunut erilaisten pelien myyntiin. Yrityksen sisäisenä rajauksena olisivat kortti-, lauta- ja palapelit. Tarkoituksena ei olisi myydä ollenkaan videopelejä tai muuta videopeleihin liittyvää elektroniikkaa. Toimipaikka tulisi olemaan pohjoisessa, missä samaan alaan erikoistuneita kilpailijoita ei vielä ole.

Opinnäytetyön tarkoituksena ja tutkimuskysymyksenä on selvittää kohdeyritykselle sopivin yritysmuoto. Tarkoituksena ei ole selvittää pelkästään mikä muoto on voittoa tuottavin tai mistä menee vähiten veroja. Tarkoituksena olisi lisäksi selvittää mikä on pienyrittäjälle juridisesti paras yritysmuoto. Vaikka veroja menisi vähemmän toisessa, mutta toinen yritysmuoto on toiminnallisesti kannattavampi, onko silti parempi valita se, jossa verotusta on vähemmän?

Koska perustettava yritys tulisi olemaan pienyritys, ei opinnäytetyössä käsitellä asioita, jotka eivät kosketa pienyrityksiä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi konserniyrityksiä koskevat asiat sekä osingonjako yritysten välillä. Myös osakeyhtiötä koskevissa asioissa olen keskittynyt yksityiseen osakeyhtiöön eikä julkista osakeyhtiötä käsitellä juuri lainkaan.

Opinnäytetyön yksi rajaus kohdistuu yritysmuotojen valintaan. Opinnäytetyössä käsiteltävät yritysmuodot ovat ammatin- ja liikkeenharjoittaja, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Näihin kolmeen muotoon opinnäytetyössä päädyttiin sen takia, että avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan kaksi vastuunalaista yhtiömiestä sen sijaan kun kommandiittiyhtiössä riittää yksi vastuunalainen yhtiömies ja äänetön yhtiömies. Yrittäjällä on todennäköisempää löytää äänetön yhtiömies kuin toinen vastuunalainen yhtiömies. Kuitenkin avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat toisiaan vastaavia yritysmuotoja, joten jos toimeksiantaja joskus haluaa harkita avointa yhtiötä, on teoriaa helppo soveltaa. Samasta syystä, miksi avoin

yhtiö suljettiin pois, suljetaan vaihtoehtoista myös osuuskunta. Osuuskunnan perustajia pitää olla vähintään kolme henkilöä.

Toimeksiantajan kanssa keskustellessa tuli myös ilmi, ettei kivijalkakauppaan ole suunnitteilla palkata työntekijöitä ainakaan alussa. Tämä lähinnä näkyy vertailulaskelmissa ja pääomatulo-osuuden laskentaperusteessa. Näin ollen myöskään ei toimintavarausta käytetä vertailulaskelmissa eikä sitä voida huomioida toiminimen verosuunnittelussa.

Lähteenä opinnäytetyössä oli pääasiallisesti lait ja säädökset. Toimeksiantajaa on haastateltu opinnäytetyössä käytettävien lukujen osalta. Lukuja on käytetty vertailulaskelmissa. Alussa käytetään enemmän yritysmuotoja koskevia lain-säädöksiä, kun taas verotuksessa tuloverolaki ja laki elinkeinotulon verottamisesta ovat enemmän esillä. Materiaalina on käytetty lisäksi kirjallisuutta. Opinnäytetyön käytännön osuuden vertailulaskelmat on lähdetty rakentamaan viitteellisten lukujen perusteella. Laskutapoihin on sovellettu kyseessä olevasta asiasta säädettyjä lakeja.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on toiminnallisuus. Opinnäytetyön tuloksena syntyy vertailulaskelmia toimeksiantajalle siitä, mikä valituista kolmesta yritysmuodosta on verotuksellisesti kannattavin. Vertailulaskelma on laadittu Excel-pohjalle, jotta alkulukuja on helppo muokata ja soveltaa tulevaisuudessa. Samoja lukuja on tarkoitus käyttää jokaisen kolmen yritysmuodon kohdalla, jotta syntynyt tulos olisi vertailukelpoisempi.

Opinnäytetyö toteutetaan, koska asia on lähitulevaisuudessa ajankohtainen toimeksiantajalle. Tulevalla yrittäjällä ei kuitenkaan ole tarvittavaa tietotaitoa kyseisestä alueesta, joten opinnäytetyö tulee olemaan toimeksiantajalle viitteellisenä apuna.

2 YRITYSMUODOT

Yrityksen perustaminen voi tulla kyseeseen silloin, kun haluaa itse sanella työtahdin ja olla vastuussa tekemisistään. Jotkin yritykset vaativat ammattiosaaamista alalta, mutta on olemassa myös sellaisia yrityksiä, joihin ei tarvita mitään erityistä osaamista. Yrityksen perustaminen voi olla aiheellinen silloin, kun haluaa päästä toteuttamaan itseään. Tarve voi syntyä silloinkin, jos on olemassa liikeidea, mikä halutaan toteuttaa. (Holopainen & Levonen 2008, 17.)

Holopainen ja Levonen toteavat kirjassaan yrityksen perustajan opas – silta yrittäjyyteen, että ”yritystoimintaa voidaan harjoittaa monessa muodossa”. Yritysmuoto voidaan valita joko avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, yksityisen elinkeinoharjoittajan eli niin sanotun toiminimen, osakeyhtiön tai osuuskunnan väliltä. (Holopainen & Levonen 2008, 195.) Opinnäytetyössä vaihtoehdot on rajattu kolmeen eri yritysmuotoon.

Koska voidaan vahvasti olettaa, että toimeksiantajalla on helpompi löytää yksi äänetön yhtiömies kuin toinen yhtiökumppani, voidaan avoin yhtiö sulkea pois vaihtoehdoista. Tätä myötä myös osuuskunta ei tule kysymykseen, koska perustajia täytyisi olla vähintään kolme (Holopainen & Levonen 2008, 210). Opinnäytetyössä keskitytään valitsemaan yritysmuoto vain toiminimen, kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön väliltä.

2.1 Toiminimi

Hallinnollisesti yksinkertaisin yritysmuoto on yksityinen elinkeinoharjoittaja. Tämän tyyppinen yritystoiminta voidaan jaotella ammattitoimintaan sekä yksityisliikkeeseen. Ammattitoiminta on kyseessä silloin, kun yritystoiminta on yleensä päätyö sekä varsinainen tulonlähde. Suurta pääomapanosta ei ammatinharjoittamiseen tarvita. Ammattitoimintaa harjoittavalla henkilöllä täytyy olla ammattitaito ja käytännön pätevyys kyseiseen toimintaan. Ammattitaito ja pätevyys voi-

daan hankkia kouluttautumalla alaan koulutusta tarjoavassa koulussa. (Villa, Ossa & Saarnilehto 2007, 20.)

Yksityisellä elinkeinoharjoittajalla ei tarvitse olla koulutusta harjoittamaansa elinkeinotoimintaan. Yleensä yksityisellä liikkeenharjoittajalla on palveluksessaan enemmän ulkopuolista työvoimaa kuin ammatinharjoittajalla. Yksityisenä elinkeinoharjoittajana toimimisesta ei ole säädetty omaa erillistä lakia, joten erillistä juridista organisaatiota ei siis tarvita. Henkilö harjoittaa yritystoimintaa omissa nimissään ja ulkopuoliset sopimuskumppanit ovat velvoitettuja toimimaan sopimuksen vaatimalla tavalla. Yksityisliike on siis ammatinharjoittamista laajempi käsite, vaikkakaan oikeudellisesti näillä kahdella ei ole mitään eroa. (Villa ym. 2007, 21.)

Yksityisliikkeessä eli toiminimessä yrityksen ja yrittäjän varallisuus ovat sama asia, eikä niitä erotella toisistaan. Liikkeen omaisuus on yrittäjän omaisuutta ja yrityksen tuotto tulee suoraan yrittäjälle itselleen. Yksityisliikkeen rahoittaminen tapahtuu yrittäjän omilla varoilla. Yrittäjä on itse vastuussa yrityksensä veloista ja vastaa veloista henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yritys on puolestaan vastuussa yrittäjän henkilökohtaisista veloista ja ne voidaan periä yritykseltä. Koska yrittäjän ja yrityksen varallisuus ovat sama asia, on varojen siirtäminen toiminimessä helppoa yrityksen ja yrittäjän välillä. Rahojen siirtämisestä ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä, eikä yrityksen varojen käyttäminen ole sidoksissa yrityksen ylijäämään. (Villa ym. 2007, 22.)

Elinkeinoharjoittaja tekee kaikki yritystään koskevat oikeustoimet itse. Kaikki sitoumukset ja vastuut ovat suoraan yrittäjän omaa vastuuta sekä mahdolliset vahingonkorvaukset vaaditaan suoraan yrittäjältä itseltään. Rikosoikeudellisessa vastuussa on suoraan yrittäjä. Yrittäjä vastaa rikoksista luonnollisena henkilönä. Yksityisellä elinkeinoharjoittajalla on oikeus valtuuttaa ulkopuolinen henkilö toimimaan puolestaan. (Villa ym. 2007, 21 - 22.) Toiminimellä ei ole erityisiä hallintoelimiä, joten toiminimen on helpompi tehdä päätöksiä, koska niitä ei tarvitse varmentaa kokouksilla tai pöytäkirjoilla. Yksityinen elinkeinoharjoittaja on kuitenkin liiketoiminnastaan kirjanpitovelvollinen kuten muutkin yritykset, joskaan ammatinharjoittajan ei tarvitse pitää toiminnastaan kahdenkertaista kirjan-

pitoa. Tilintarkastuslaissa ei ole erityistä määräystä ammatinharjoittajan tai yksityisliikkeen tilintarkastusvelvollisuudesta. (Tilintarkastuslaki 459/2007 2:4.1-7 §)

Toiminimen perustaminen on helppoa, sillä se ei vaadi minkäänlaisia perustamismuodollisuuksia. Yksityinen elinkeinoharjoittaja ei tarvitse kirjallista sopimusta ennen toimintansa aloittamista eikä pääoman sijoittamiselle ole säädettyä vähimmäismäärää, joten pääomaa ei tarvitse olla valmiina. Elinkeinoharjoittamisesta pitää tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin, jossa samalla tehdään ilmoitus verohallinnolle. Yksinoikeus toiminimeen on voimassa vasta silloin, kun perustamisilmoitus on saapunut viranomaisille. (Yrityksen perustamisopas -käytännön perustamistoimet 2007, 37, 47 - 49, 51.)

Jos yrityksellä on jo olemassa oleva Y-tunnus, tehdään ilmoitus verohallinnolle erillisellä lomakkeella. Ilmoitus ennakonperintärekisteriin hoituu samalla lailla kuin ilmoitus verohallinnolle. Työnantajarekisteriin ei tarvitse tehdä ilmoitusta ellei maksa palkkoja säännöllisesti. Työnantajarekisteriin ilmoitus tehdään perustamislomakkeella tai muutos- ja lopettamislomakkeella jos yrityksellä on olemassa oleva Y-tunnus. (Yrityksen perustamisopas -käytännön perustamistoimet 2007, 37, 47 - 49, 51.)

Toiminimen nimestä tulee ilmetä sen yhtiömuoto. Yksityisen elinkeinoharjoittajan nimessä ei kuitenkaan ole pakollista olla tunnus Tmi tai Toiminimi. Toiminimen nimi ei saa olla sekoitettavissa jo olemassa oleviin yrityksiin eikä se saa olla harhaanjohtava, mistä voisi ymmärtää toiminnan olevan jotakin muuta. Toiminimellä voi olla rinnakkaistoiminimi, joka on yleensä suomen- tai ruotsinkielisen nimen käännös englanniksi tai muulle vaihtoehdoiselle kielelle. (Yrityksen perustamisopas -käytännön perustamistoimet 2007, 51 - 52.)

2.2 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on henkilöyhtiö, jossa on oltava vähintään kaksi yhtiömiestä, mutta yhtiömiehiä voi olla useampikin kuin kaksi. Yhtiömiehistä on yhden oltava ETA-alueelta (Euroopan talousalue). Ellei yksikään vastuunalaisista yhtiömiehistä ole ETA-alueelta, on lupa haettava jokaiselle vastuunalaiselle yhtiömiehel-

le erikseen Patentti- ja rekisterihallitukselta. Kommandiittiyhtiö tarvitsee vastuunalaisen yhtiömiehen rinnalle ainakin yhden äänettömän yhtiömiehen. Äänettömältä yhtiömieheltä ei vaadita asuin- tai kotipaikkaa ETA-alueelta. Kommandiittiyhtiö voidaan perustaa, jos on yksi vastuunalainen yhtiömies ja sen lisäksi yksi ääneton yhtiömies. Perustamiseen, ei välttämättä tarvita kahta vastuunalaista yhtiömiestä. (Holopainen & Levonen 2008, 198.) Kommandiittiyhtiö katsotaan syntyneeksi silloin, kun sopimus on tehty (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 1:2.1§).

Jotta yhtiön katsottaisiin olevan kommandiittiyhtiö, on sen edistettävä yhtiömiesten taloudellista etua. Yhtiömiesten tulee harjoittaa toimintaansa itsenäisesti yhteisen taloudellisen edun saavuttamiseksi. Toiminta ei saa tapahtua jonkin toisen osapuolen valvonnan tai johdon alaisena. Kaikkea yhteistä toiminta ei näin voida hyväksyä kommandiittiyhtiöksi. Esimerkkinä voidaan pitää yritystä, missä päämäärä on yhteinen, mutta kuitenkin osapuolet toimivat itsenäisesti ja vain oman taloudellista etua tavoitellen. Elinkeinon harjoittamisen tulee olla ajallisesti ja taloudellisesti jatkuvaa, eikä se ole yksittäinen liiketapahtuma. Toiminta saa olla voittoa tavoittelematonta silloin, kun se tapahtuu jonkin toisen elinkeinon edistämiseksi. (Villa ym. 2007, 24, 26 - 27.)

Kommandiittiyhtiö perustuu yhtiösopimukseen, jossa yhtiömiehet sopivat yhtiötä koskevista asioista. Yhtiösopimus voi olla suullinen, kirjallinen tai hiljainen. Sopimuksen hiljaisella syntymisellä tarkoitetaan sitä, että sopijaosapuolten sopimus perustuu passiiviseen yhteisymmärrykseen. Kommandiittiyhtiö katsotaan syntyneeksi yhtiösopimuksen tullessa voimaan ja sammalla se katsotaan oikeuskelpoiseksi. Voimaantuloaika voidaan sopia yhtiösopimuksessa. Muutoin yhtiösopimus katsotaan tulleen voimaan, kun kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet ovat sopimuksen hyväksyneet. (Villa ym. 2007, 27.) Yhtiön perustamisesta on tehtävä ilmoitus kaupparekisterin, vaikkei ilmoituksella olekaan oikeudellista vaikutusta. Ilmoitusta pidetään asioiden julkisuutteen saattamisena. Yhtiötä koskevat tiedot katsotaan tulleen julki sen jälkeen, kun kaupparekisteriin on tehty merkintä yhtiöstä. (Holopainen & Levonen 2008, 200.)

Yhtiösopimuksessa voidaan sopia vapaasti yhtiössä noudatettavista säännöistä, mutta siitä tulisi ilmetä ainakin laissa määrätyt kohdat. Laissa ei ole selvästi säädetty, mikä tulisi olla yhtiösopimuksen vähimmäisisältö. Sopimuksessa tulisi ilmetä yritysmuoto, yhtiömiehet, toimiala, yhtiön nimi, äänettömän yhtiömiehen sijoituksen suuruus sekä yhtiön tilikausi. Yhtiömiesten tulee allekirjoittaa yhtiösopimus ennen sen rekisteröintiä. Sopimuksen ollessa puutteellinen se voidaan katsoa pätemättömäksi, jolloin sopimuksella ei ole oikeudellista vaikutusta. Tällöin yhtiösopimus ei sido osapuolia eikä sillä voida velvoittaa mihinkään. Yhtiösopimusta voidaan muuttaa ja täydentää sen jälkeen, kun sen katsotaan tulleen voimaan. Sopimuksen muuttaminen vaatii aina sen, että yhtiömiehet ovat kaikki tietoisia muutoksista sekä hyväksyneet ne yksimielisesti. Yksimielisyydestä voidaan poiketa silloin kun on sovittu, että muuttaminen voi tapahtua määräenemmistön mukaan. (Villa ym. 2007, 30.)

Kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiöstä henkilökohtaisesti ja rajattomasti. Vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa omalla omaisuudellaan toisten yhtiömiesten tekemistä sopimuksista. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 1:1.1§.) Yhtiön varat ovat erilliset yhtiömiesten varoista, mutta yhtiö vastaa silti varallisuudellaan yhtiömiesten sitoumuksista. Yhtiömiesten henkilökohtaisten sitoumuksien perusteella ei kuitenkaan kommandiittiyhtiön varallisuutta voida periä. (Villa ym. 2007, 28.) Yhtiön velat voidaan periä yhtiömiesten omasta varallisuudesta, joko kokonaan yhdeltä tai tasaisesti kaikilta. Jos velat on peritty kokonaan yhdeltä yhtiömieheltä, voi yhtiömies vaatia korvauksia maksamaansa määrään yhtiöltä. (Holopainen & Levonon 2008, 197.) Vaikka kommandiittiyhtiössä yhtiön ja yhtiömiesten varat ovat eriteltynä, on varojen siirtäminen helppoa yhtiöstä yhtiömiehelle. Varojen siirtäminen ei aiheuta yhtiölle veroseuraamuksia, eikä yhtiötä tarvitse asettaa selvitystilaan sen johdosta. (Villa ym. 2007, 25.)

Koska yhtiömiehet ovat vastuussa yhtiöstään sekä toisten yhtiömiehen toiminnasta koko omaisuudellaan, ei toinen yhtiömies saa luovuttaa omaa osuuttaan yhtiöstä ulkopuoliselle henkilölle (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 1:4.2§). Toiselta yhtiömieheltä ei voida vaatia toimintaa tuntemattoman yhtiömiehen tai sellaisen yhtiökumppanin kanssa, jota hän ei hyväksy.

Kommandiittiyhtiö perustuu luottamukselliseen sopimukseen, jolla luovuttamista ei pidetä kohtuullisena. Myöskään äänetön yhtiömies ei voi luovuttaa yhtiöosuuttaan kenellekään toiselle. (Villa ym. 2007, 31.)

Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen vastuu on rajattu. Äänetön yhtiömies vastaa kommandiittiyhtiöstä vain sijoittamallaan pääomalla. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole valtuuksia yhtiön päätösasioissa eikä häneltä odoteta osallistumista hallintoon. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 7:5.1, 7:6.1§.) Kommandiittiyhtiön vastuunalaisilta yhtiömiehiltä ei vaadita rahallista pääomasijoitusta toisin kuin äänettömältä yhtiömieheltä. Vastuunalaisella yhtiömiehellä pelkkä työpanos riittää, vaikkei sillä ole laissa säädettyä pakotetta. (Holopainen & Levonen 2008, 199.) Äänettömän yhtiömiehen sijoitus on oltava täsmällinen rahamäärä tai apporttiomaisuutta. Sijoituksen määrää ei ole laissa säädetty. Apporttiomaisuudella tarkoitetaan jotain muuta omaisuutta kuin rahaa, millä maksu voidaan suorittaa. Apporttiomaisuus voi olla esimerkiksi tavaraa. Omaisuuden arvo on oltava sama kuin rahallisella pääomasijoituksella. Sijoituksen määrää voidaan lisätä, jos se käy yhtiömiehille. (Villa ym. 2007, 26.)

Kommandiittiyhtiön hallinnon perustana on sopimusvapaus. Yhtiössä voidaan sopia yhtiön hallinnon hoidettavan samalla kaavalla kuin hallinto hoidetaan osakeyhtiössä. (Villa ym. 2007, 32.) Jokaisella vastuunalaisella yhtiömiehellä on oikeus edustaa yhtiötä siihen liittyvissä asioissa, osallistua yrityksen hallintoon tai ryhtyä asioiden hoidon edellyttämiin toimenpiteisiin (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 3:1.1§). Yhtiömiehillä on oikeus kieltää toista yhtiömiestä toimenpiteistä, joita voidaan katsoa haitalliseksi yhtiölle (Holopainen & Levonen 2008, 196). Yleisesti ottaen tällaisina seikkoina voidaan pitää sellaisia päätöksiä, joilla yhtiön toiminta laajenisi tai joilla pyritään laajentamaan yritystä tulevaisuudessa, vaikka yrityksellä ei olisi mahdollisuutta laajentumiseen. Yhtiömieheltä voidaan kieltää toimialan ulkopuolelle lukeutuvat liiketapahtumat, joita ei voida päättää yksin. Yksittäinen vastuunalainen yhtiömies ei voi antaa yhtiön nimissä lainaa ulkopuoliselle, eikä myöskään ottaa lainaa yhtiölle. Jos yhtiömies ylittää toimintavaltansa, on tapahtumalle saatava suostumus kaikilta

yhtiömiehiltä mukaan lukien äänettömältä yhtiömieheltä. (Villa ym. 2007, 32 - 33.)

Oikeudesta edustaa yhtiötä voidaan sopia yhtiösopimuksessa, jolloin edustamis- ja päätösoikeus voidaan rajata yhdeltä tai useammalta yhtiömieheltä (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 3:1.2§). Kommandiittiyhtiössä voidaan nimetä jollekulle tietylle yhtiömiehelle tiettyjä valtuutuksia, joihin muut eivät silloin ole valtuutettuja. Tällainen menettely vähentää muiden yhtiömiesten määräysvaltaa, joten kyseisissä tapauksissa jokaiselta yhtiömieheltä on saatava suostumus. Jos kommandiittiyhtiölle halutaan nimittää toimitusjohtaja, pitää siitä sopia yhtiösopimuksessa tai muutoin erikseen, jolloin se vaatii kaikkien yhtiömiesten suostumuksen. Toimitusjohtaja voi olla yhtiön ulkopuolelta tai vastuunalainen yhtiömies, mutta kummassakin tapauksessa toimitusjohtajan toimivalta on sama. Yhtiömies, joka on valittu toimitusjohtajaksi, voidaan vapauttaa vastuustaan samalla periaatteella, kuin se on hänelle annettukin. Vapauttaminen vaatii painavan syyn sekä yksimielisen päätöksen. (Villa ym. 2007, 34 - 35.)

Kommandiittiyhtiö on kirjanpitovelvollinen liiketoiminnastaan (Kirjanpitolaki 1:1.1 §). Lisäksi kommandiittiyhtiö on velvoitettu laatimaan tilikautensa lopuksi tilinpäätöksen. Ellei yhtiösopimuksessa ole sovittu toisin, on kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiesten tehtävä tilinpäätös yhdessä. Kommandiittiyhtiöllä ollessa toimitusjohtaja, on tilinpäätöksen tekeminen ja tilinpäätöksen yhtiömiehille esittäminen toimitusjohtajan vastuulla. Tilinpäätös voidaan todeta laadituksi silloin, kun tilinpäätös on allekirjoitettu ja päivätty asianmukaisesti. Tilinpäätöksellä on keskeinen asema kommandiittiyhtiön taloushallinnossa, koska sen perusteella yhtiömiehille jaetaan voitto heidän osuuksiensa suuruudesta. Yhtiömiesten osuus yhtiöstä on ilmoitettu yhtiösopimuksessa. (Villa ym. 2007, 36 - 37.)

Kommandiittiyhtiön ei tarvitse suorittaa tilintarkastusta, elleivät yhtiömiehet ole sopineet tilintarkastuksen tekemisestä yhtiösopimuksessa (Villa ym. 2007, 37 - 38). Kuitenkin, jos kaksi seuraavista tilintarkastuslaissa säädetyistä määreistä täyttyy, on kommandiittiyhtiön valittava tilintarkastaja. Kommandiittiyhtiön taseen loppusumma ei saa ylittää 100 000 euroa eikä liikevaihto saa olla yli

200 000 euroa. Yhtiön palveluksessa saa keskimäärin olla vain kolme henkilöä. (Tilintarkastuslaki 459/2007 2:4.2§.)

Jokaisella yhtiömiehellä on oikeus nähdä yrityksen kirjanpito sekä tilinpäätös. Tätä oikeutta ei voida rajoittaa yhtiösopimuksessa pienemmäksi keneltäkään kommandiittiyhtiön yhtiömieheltä. Yhtiön kirjanpidon tarkastamisessa on oikeus käyttää ulkopuolisen tahon apua. (Villa ym. 2007, 40.)

2.3 Osakeyhtiö

Kahteen edelliseen yritysmuotoon verrattuna osakeyhtiöt ovat hieman monimutkaisempia, sillä osakeyhtiöllä on osakkeenomistajista eroteltavissa oleva erillinen oikeuskelpoisuus. Osakeyhtiö vastaa itse omista veloistaan ja velvollisuuksistaan. Yleensä yhtiön osakkaat eivät joudu vastaamaan yrityksen aiheuttamista vahingonkorvauksista tai muista veloista. Pää tavoitteena osakeyhtiöllä on voiton tuottaminen osakkaille, jollei yhtiöjärjestyksessä olla määrätty toisin. Toisena erona toiminimeen ja kommandiittiyhtiöön on se, ettei osakeyhtiö voi syntyä suullisesti tai hiljaisesti yhtiömiesten aikomuksesta tehdä työtä yhteisen taloudellisen hyödyn eteen. Yhtiö katsotaan syntyneeksi vasta sen jälkeen, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. (Villa ym. 2007, 58.) Osakeyhtiön perustajia voi olla yksi tai useampi, eikä osakeyhtiölaissa ole säädetty kotipaikan sijainnista (Osakeyhtiölaki 624/20 2:1.1§).

Yhtiön kaikkien osakkaiden on allekirjoitettava perustamissopimus, johon on merkittävä päivämäärä, osakkeiden omistajat sekä heidän osakkeidensa määrä (Villa ym. 2007, 62 - 64). Osakkaat tulisi erotella toisistaan joko y-tunnuksella tai henkilötunnuksella (Honkamäki & Pennanen 2010, 22). Perustamissopimuksessa tulisi olla myös osakkeen arvo ja sen maksuaika, hallituksen jäsenet sekä tarvittaessa toimitusjohtaja ja tilintarkastajat. Perustamissopimuksen liitteeksi tarvitaan osakeyhtiön yhtiöjärjestys. Rekisteröinti on tapahduttava kolmen kuukauden kuluessa yhtiön perustamissopimuksen allekirjoittamisesta, muutoin yhtiön perustaminen raukeaa. Rekisteri-ilmoituksen liitteeksi laaditaan hallituk-

sen ja toimitusjohtajan todistus siitä, että perustamissopimuksessa on noudatettu laissa asetettuja säädöksiä. (Osakeyhtiölaki 624/20 2:2.1-3, 2:8.1§.)

Osakeyhtiöt voidaan jakaa kahteen eri osakeyhtiömuotoon: julkinen osakeyhtiö ja yksityinen osakeyhtiö (Villa ym. 2007, 58). Ero näiden kahden yritysmuodon välillä on se, että vain julkisen osakeyhtiön arvopapereilla voidaan käydä kauppaa arvopaperimarkkinoilla (Holopainen & Levonen 2008, 201). Arvopaperilla tarkoitetaan paperia, mikä on vaihdantakelpoinen ja sisältää samoja oikeuksia kuin muut yleisesti myyntiin asetetut arvopaperit. Arvopapereita voivat olla osakkeesta saatu todistus tai joukkovelkakirja. Arvopaperiksi ei lasketa todistusta, millä on oikeus hallita huoneistoja tai kiinteistöjä. (Arvopaperimarkkinalaki 746/2012 2:1.1§.) Lisäksi julkisen osakeyhtiön pääomapanos on oltava ainakin 80 000 euroa, kun yksityisellä osakeyhtiöllä vastaava summa on vain 2500 euroa (Osakeyhtiölaki 624/20 1:3.1§). Osakeyhtiön yhtiösopimuksessa voidaan sopia pääomapanoksen olevan suurempi. Pääomapanosta ei voida koskaan sopia pienemmäksi kuin se, mikä laissa on säädetty pienimmäksi määräksi. (Villa ym. 2007, 58.)

2.3.1 Osakkeet

Osakeyhtiössä voi olla erilaisia osakkeita. Osakkeet voivat poiketa toisistaan niiden tuoman äänimäärän suhteen tai sen perusteella kuinka paljon osakkeelle jaetaan voittoa. (Osakeyhtiölaki 624/20 3:1.1§.) Osakkeiden määrää ei tarvitse aina olla suuri, vaan niitä voi olla vain yksi (Holopainen & Levonen 2008, 201). Osake määrittää osakkeenomistajan velvollisuudet sekä oikeudet osakeyhtiössä. Ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin sovittu, kaikilla osakkeilla on samat oikeudet, jolloin yksi osake tuo yleensä vain yhden äänen. (Osakeyhtiölaki 624/20 3:3.1-2§.) Yhtiöjärjestyksessä voidaan sopia erikseen osakkeiden oikeuksista sekä velvollisuuksista. Tällöin osakkeiden eroavaisuudet pitää olla selkeästi eroteltu yhtiöjärjestykseen. (Villa ym. 2007, 67.)

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määritellä, ettei osaketta voida edelleen luovuttaa tai hankkia tietyin edellytyksin. Yhtiöjärjestyksessä voidaan sopia suostumuslausekkeesta, joka koskettaa siirtyviä osakkeita. Suostumuslausekkeella voi-

daan määrätä siitä, että osakkeiden luovuttamiseen tarvitaan yhtiösuostumus. (Osakeyhtiölaki 624/20 3:8.1§.) Suostumuslausekkeella ei voida kokonaan kieltää osakkeiden luovuttamista, mutta uutta osakasta ei voida merkitä osakasluetteloon ilman yhtiösuostumusta. Tällöin osakas ei voi käyttää osakkeen hallintooikeuksia. (Villa ym. 2007, 69.)

Osakkeen merkinnästä on suoritettava maksu, joka merkitään osakepääomana. Ennen kuin yhtiö ilmoitetaan kaupparekisteriin, on yhtiön osakepääoma maksettava kokonaisuudessaan. (Osakeyhtiölaki 624/20 2:5.1§.) Yhden osakkeen maksun määrä riippuu osakkeiden määrästä sekä osakepääoman määrästä. Joissakin tapauksissa osakkeen ja osakepääoman välinen yhteys on katkaistu, jolloin käytetään nimitystä nimellisarvoton pääomajärjestelmä. Tällöin osakkeen merkinnästä maksetusta summasta osaa ei kirjanpidossa käsitellä osakepääomana vaan sijoitettuna vapaana pääomana. (Villa ym. 2007, 63.)

Osake ei muodosta velkavastuuta osakkaan ja yrityksen välille. Osakkeen omistaja voi kuitenkin joutua vastaamaan yhtiön sitoumuksista sopimusoikeudellisilla perusteilla. Osakas on voinut antaa pantin yhtiön lainalle tai asettua lainan takaajaksi, jolloin lainan antaja voi periä lainaa osakkaalta. Muissa tapauksissa velkojat eivät voi kohdistaa perimistoimia osakeyhtiön osakkaille. (Villa ym. 2007, 58.)

Osakeyhtiö on velvoitettu pitämään osakkeen omistajistaan osakasluetteloa. Osakasluettelo on oltava aakkosellinen ja siitä on käytävä ilmi osakkaan nimi, osoite ja hänen omistamiensa osakkeiden lukumäärä sekä niiden lajit. Osakkeista puolestaan on tehtävä osakeluettelo, jossa osakkeet ja osakekirjat on oltava numerojärjestyksessä. Luetteloon on merkittävä mahdolliset erot eri osakkeiden välillä, osakkeen luovuttamispäivä sekä kenelle osake on annettu. (Osakeyhtiölaki 624/20 3:15.1-2§.) Osake- ja osakasluetteloiden tekeminen sekä niiden ylläpitäminen ja päivittämien ovat yhtiön hallituksen vastuulla (Villa ym. 2007, 70).

2.3.2 Osakeyhtiön hallitus ja johto

Osakeyhtiössä korkein päätösvalta on yhtiökokouksella. Osakkeenomistajat, jotka ovat laillisesti edustettuina tai itse läsnä kokouksessa, muodostavat yhtiökokouksen. Jokaisella osakkaalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen, kuten myös hallituksella ja toimitusjohtajalla. (Villa ym. 2007, 72 - 73.) Yhtiökokouksen tehtäviä ovat muun muassa osakeyhtiön tilinpäätöksen vahvistaminen sekä päättää mitä osakeyhtiön tuottamalla voitolla tulisi tehdä. Yhtiökokouksen tehtävistä voidaan määrittää erikseen yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiölaissa on säädetty, että yhtiökokous on pidettävä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Osakeyhtiöllä on mahdollisuus tarvittaessa pitää ylimääräinen yhtiökokous. Yleisesti ylimääräinen yhtiökokous pidetään vain, jos siihen katsotaan tarvetta. Tarpeena voidaan pitää, jos osakkaat tai tilintarkastaja vaativat ylimääräistä yhtiökokousta tai jos se on yhtiöjärjestyksessä säädetty pidettäväksi. (Osakeyhtiölaki 624/2006 5:3§.)

Toinen yhtiökokouksen tehtävistä on valita osakeyhtiön hallitus (Osakeyhtiölaki 624/20 5:3.1§). Hallitus koostuu yhdestä tai viidestä varsinaisesta jäsenestä. Jäsenten määrän ollessa alle kolme, on hallituksella oltava vähintään yksi varajäsen. Jäsenten toimikausi osakeyhtiössä on toistaiseksi voimassa oleva. Hallituksen jäseneksi ei voida hyväksyä henkilöä, joka on alaikäinen, oikeushenkilö tai henkilö jolla on edunvalvoja. Hallituksen jäsen ei myöskään saa olla henkilö jolla on rajoitettu toimikelpoisuus tai henkilö, joka on konkurssissa tai liiketoimintakiellossa. (Osakeyhtiölaki 624/20 6:8.1, 6:10.1§.)

Vaikka yhtiökokouksella on yleinen päätösvalta, on hallituksen tehtävänä päättää yleisellä tasolla yhtiön asioista. Hallituksen tehtävä on vastata yrityksen hallinnosta, yhtiökokouksen päätösten toteuttamisesta sekä toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. (Osakeyhtiölaki 624/20 6:2.1§.) Osakeyhtiön hallitus valitsee yritykselle toimitusjohtajan. Hallitus ja toimitusjohtaja voivat molemmat päättää toimitusjohtajan tehtävän lopettamisesta. Hallituksen erottaessa toimitusjohtajan erottaminen tulee voimaan heti, ellei hallitus ole määrännyt toista ajankohtaa. Toimitusjohtajan itse erotessa on hänen ilmoitettava asiasta hallitukselle, jonka jälkeen eroaminen tulee voimaan. (Osakeyhtiölaki 624/20 6:20.1-

3§.) Hallitus voi määrätä myös itselleen puheenjohtajan, jos hallitukseen kuuluu useita jäseniä (Holopainen & Levonen 2008, 203).

Osakeyhtiö voi halutessaan valita yhtiölle hallintaneuvoston. Hallintaneuvosto ei ole pakollinen, joten siitä on määriteltävä yhtiöjärjestyksessä. Yhtiöjärjestykseen on merkittävä hallintaneuvoston jäsenten määrä, varajäsenet sekä molempien jäsenten toimikauden pituus. Hallintaneuvoston tehtävänä on valvoa osakeyhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. (Osakeyhtiölaki 624/20 6:21.1, 6:23.1§.) Yhdessä hallitus, toimitusjohtaja ja hallintaneuvosto muodostavat yhtiön johdon, jonka tehtävä on edistää osakkaiden ja yhtiön etuja. Johdon jäsenillä on huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuus yhtiötä kohtaan. (Villa ym. 2007, 59.)

2.3.3 Tilinpäätös ja tilintarkastus

Osakeyhtiö on aina toiminnastaan kirjanpitovelvollinen ja kirjanpidon on oltava kahdenkertaista kirjanpitoa (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:1.1§). Tilikauden päätyttyä on kirjanpidon perusteella laadittava tilinpäätös, jonka tarkoitus on kuvata yhtiön tilikautta sekä tilikauden tulosta. Yhtiön tilikaudesta on määrättävä yhtiösopimuksessa tai perustamissopimuksessa. Tilikauden muuttamisesta päättää yhtiökokous. Päätös tulee voimaan sen jälkeen kun se on rekisteröity. (Osakeyhtiölaki 624/20 8:4.1§.)

Osakeyhtiön ei ole pakollista laatia tilikaudesta toimintakertomusta tai liittää tilinpäätökseen rahoituslaskelmaa. Rahoituslaskelmaa tarvitaan vain silloin, jos edellisellä tai nykyisellä tilikaudella kaksi seuraavista rajoista on ylittynyt: liikevaihto on 7 300 000 euroa, taseen loppusumma on 3 650 000 euroa tai yhtiön palveluksessa on ollut keskimäärin 50 henkilöä. Samat rajat määrittävät toimintakertomuksen tarpeellisuudesta. (Villa ym. 2007, 85.) Toimintakertomuksessa tulisi kuvata yrityksen kulunutta tilikautta, suurimpia riskitekijöitä sekä tulevaisuuden suunnitelmia.

Tilintarkastus voidaan jättää suorittamatta, jos yrityksessä ei ole ylittynyt kahta seuraavista rajoista: yrityksen liikevaihto on 100 000 euroa, taseen loppusumma on 200 000 euroa tai yhtiön palveluksessa on keskimäärin kolme henkilöä.

(Tilintarkastuslaki 459/2007 2:4.2§). Tilintarkastaja on kuitenkin aina valittava, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään tai jos yrityksen omistajat niin vaativat. Tilintarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että tilinpäätös antaa riittävän ja oikean kuvan yrityksestä sekä sen taloudellisesta tilanteesta. Tarkoituksena ei ole etsiä virheitä kirjanpidosta tai tilinpäätöksestä. Yhtiökokous valitsee yhtiölle tilintarkastajan. (Villa ym. 2007, 82.)

2.3.4 Varojen jakaminen

Osakeyhtiöstä voidaan jakaa varoja laillisesti osinkona, voitonjakona vapaan pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisella tai osakkeiden hankkimisella. Aina, kun yhtiö pienentää osakepääomaa, on siihen saatava suostumus kaikilta yhtiön velkojilta, ellei osakepääomaa käytetä tappion kattamiseen. Osakepääomaa voidaan vähentää jakamalla osakepääomaa, siirtämällä sitä vapaan oman pääoman rahastoon tai tappioiden kattamiseksi, joita ei muuten saataisi katettua. Kuitenkaan osakepääomaa ei saa alentaa alle laissa määrätyn minimimäärän, mikä on yksityisellä osakeyhtiöllä 2500 euroa tai määrä mikä on yhtiöjärjestyksessä sovittu minimimääräksi. Yhtiöjärjestyksessä ei kuitenkaan voida sopia, että minimimäärä olisi alle 2500 euron. (Osakeyhtiölaki 624/2006 14:1.1§.)

Kun osakepääomaa vähennetään, on siitä tehtävä rekisteri-ilmoitus. Jos joku velkojista on sitä vastustanut, päätös raukeaa kuukauden kuluttua päätöksestä. Jos osakepääomaa alennetaan niin, että sitä siirretään vapaan oman pääoman rahastoon tappioiden kattamiseksi, aiheuttaa se sen, ettei vapaan oman pääoman rahastoa saa käyttää varojen jakoon seuraavan kolmen vuoden aikana ilman velkojien suojaamenettelyä. (Osakeyhtiölaki 624/2006 14:1-2§.) Velkojien suojaamenettelyllä tarkoitetaan sitä, että velkojilla on oikeus vastustaa osakepääoman alentamista (Osakeyhtiölaki 624/2006 14:2.1§).

Varoja on mahdollista jakaa, kun osakeyhtiön toiminta päätetään lopettaa. Tällöin yhtiö puretaan ja poistetaan rekisteristä. Yleensä varat jaetaan osakkeiden suhteessa osakkaille yhtiön sen tilikauden tuottamasta voitosta. Varojen jako on hyväksyttyä muulla tavoin, jos siihen on kaikkien osakkaiden suostumus. Varo-

jen jakamisesta päättää yhtiökokous, mutta kokous ei saa vaihtaa hallituksen hyväksymää määrää osingonjaon määräksi. Jakaminen perustuu viimeiseksi loppuneen tilikauden tilinpäätökseen, mikä on tilintarkastettu, jos yhtiöllä on tilintarkastusvelvollisuus. Jos yhtiö on maksukyvytön tai varojen jakaminen aiheuttaisi maksukyvyttömyyden, ei varojen jakaminen ole mahdollista. Ellei yhtiöjärjestyksessä ole sovittu muusta, varoja on mahdollista jakaa puolet tilikauden voitosta, muttei kuitenkaan yli kahdeksaa prosenttia omasta pääomasta. (Villa ym. 2007, 95 - 97.)

Osakeyhtiön on mahdollista antaa lähipiirilainaa, mutta lainojen on edistettävä yhtiön liiketoimintaa. Laittomaksi varojen jaoksi katsotaan, jos lainaa on annettu liian pienellä korolla. Yhtiön omaisuutta sekä palveluja ei saa myydä alihintaisesti niin kuin yhtiö ei myöskään saa ostaa itselleen ylihintaisia tuotteita. Jos varojen jakaminen on tehty lain vastaisesti, on varat palautettava yhtiölle sekä maksettava niille vuotuinen korko. (Villa ym. 2007, 98.)

3 VEROTUS YLEISESTI

Yritysten käsittely verotuksessa eroaa toisistaan eri yritysmuotojen perusteella. Yhteistä yhtiöille on kuitenkin se, että jokainen maksaa tuloistaan jonkinlaista veroa. Eri tulonlähteitä toiminimellä, kommandiittiyhtiöllä ja osakeyhtiöllä ovat elinkeinotoiminta, maatalous sekä muu toiminta. Elinkeinotoiminnan, maatalouden sekä muun toiminnan verotus tapahtuu eri lakien perusteella. (Koponen 2013, 27.)

Tunnusmerkkejä elinkeinotoiminnalle ovat muun muassa voiton tavoittelu, jatkuvuus, yhtiö muodostaminen ja arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröityminen. Arvopaperikauppaa sekä vuokraustoimintaa ei yleensä katsota olevan elinkeinotoimintaa ja ne sijoitetaankin yleensä muuhun toimintaan. (Koponen 2013, 18 - 19, 21.) Maataloutena pidetään toimintaa, mikä on varsinaista maataloutta, erikoismaataloutta tai maa- ja metsätalouteen liittyvää muuta toimintaa (Maatalouden tuloverolaki 1:2.1§).

Tulonlähdejako säätelee yrityksen mahdollisuuksia vähentää liiketoimintansa tappiot. Kommandiittiyhtiöllä ja toiminimellä jako vaikuttaa myös siihen, miten yhtiön saama tulos jaetaan ansiotuloksi tai pääomatuloksi. Yleisimmin varojen halutaan olevan elinkeinotoiminnan tuloa, koska silloin ne lasketaan kuuluvaksi nettovarallisuuteen. Nettovarallisuuden ollessa suurempi, saadusta tuloksesta suurempi osa katsotaan pääomatuloksi. (Koponen 2013, 28.)

Elinkeinotoiminnasta saatua tuloa kutsutaan elinkeinotuloksi, mikä on yleisimmin ostoja ja myyntejä, jotka puolestaan saadaan ammattitoiminnasta tai liiketoiminnasta. Verotettavaa tuloa ovat lisäksi sijoitus- ja käyttöomaisuuksien luovutushinnat. Joskus verotettavan tulon saanti voi olla epävarmaa, kuten silloin kun tulon saanti on riippuvainen tulevaisuuden tapahtumista. Tällaisissa tapauksissa puhutaan lykkäävästä ehdosta, millä tarkoitetaan sitä, että tulo realisoidaan verotettavaksi vasta sitten, kun lykkäävä ehto on täyttynyt. Jos ehto on purkautuva, eli jo kertynyt tulo peruuntuu, realisointi tapahtuu heti. Liikeomai-

suuksien arvonnousut eivät ole veronalaista tuloa. Yrityksen verotettava tulo saadaan selville kirjanpidosta ja yrityksen tuloverotus perustuu nettovoittoon. (Koponen 2013, 18, 29, 33.)

3.1 Veronalaiset tulot

Tulo katsotaan syntyneeksi silloin, kun jostain suoritteesta saadaan vastike. Verotettavan tulon ei aina tarvitse olla rahaa, vaan se voi olla myös rahanarvoinen etuus (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 1:4.1§). Vaikka kaikki tulot ovat pääsääntöisesti veronalaista, ei niihin lasketa pääomasijoituksia tai yhtiön lainan ottoa ja sen takaisin maksua. Jotkin luovutusvoitot voivat olla verovapaita, kuten esimerkiksi osakeyhtiön osakkeiden myynnistä saatu voitto. Osakkeiden on kuuluttava elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen eivätkä ne voi olla esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden luovutusvoittoja. (Koponen 2013, 33 - 36.)

Yhtiön saama tulo voidaan jaksottaa useammalle vuodelle tuotoksi. Verotettava tulo syntyy suoritteen luovuttamishetkellä, jolloin maksun ajankohdalla ei ole merkitystä. Pääsääntöisesti tuloa verotetaan sinä vuonna, kun se on saatu (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 III osa 1:19.1§). Jos maksu on tapahtunut ennakkomaksuna, eikä sopimuksen kohdetta ole vielä luovutettu ostajalle, katsotaan maksun olevan myyjän velkaa. Velka muuttuu tuotoksi siinä vaiheessa, kun kaupan kohde luovutetaan. Jos myydystä tuotteesta annetaan alennus vasta oston tapahduttua, huomioidaan alennus samana verovuonna kuin oikeus alennukseen on syntynyt. (Koponen 2013, 34.)

Ulkomaille myytäessä ja sieltä ostettaessa syntyneistä kurssivoitoista verotus tapahtuu sinä vuonna, jolloin kurssi on muuttunut. Tilinpäätöksessä kurssierot huomioidaan muuttamalla valuutta tilinpäätöspäivän kurssin mukaisesti. Jos ulkomaille suuntautunut liiketapahtuma on sidottu sopimuksella tiettyyn kurssiin, voidaan poiketa säännöstä, minkä mukaan verotus tapahtuu kurssin muututtua. (Koponen 2013, 35.)

3.2 Vähennyskelpoiset menot

Suurinta osaa elinkeinotoiminnan menoista voidaan pitää vähennyskelpoisina menoina. Menot ovat vähennyskelpoisia, jos niillä on pyritty tulon hankkimiseen riippumatta siitä, onko tulon hankkimisessa onnistuttu vai ei. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 2:7.1§.) Vähennyskelpoisiksi lasketaan sellaiset menot, jotka ovat tuottaneet verotettavaa tuloa. Yksityiskulut, kuten henkilökohtaiset elantomenot tai voitonjako, eivät ole pääsääntöisesti vähennyskelpoisia menoja. Toiminimessä ja kommandiittiyhtiössä yksityiskulut pitäisi erotella toisistaan, mutta ongelmia saattaa tuottaa esimerkiksi tapaukset, joissa samaa tilaa käytetään liiketoiminnassa ja samalla asumuksena. Asumuksesta saadaan vähentää vain se osa, mitä on käytetty elinkeinotulon hankkimiseen. (Koponen 2013, 37, 40.)

Samalla lailla kuin tuloja, voidaan myös menoja jaksottaa eri tilikausille. Ennakoon maksettua menoja ei katsota menoksi ennen kuin sopimuksen kohde on vastaanotettu. Yritykselle syntyneitä muita menoja on mahdollisuus vähentää seuraavien tilikausien aikana. Poikkeuksena tähän sääntöön pidetään vähäisiä tuloeria, joihin voidaan soveltaa maksuperusteisuutta. (Koponen 2013, 37.)

Vähäiset menoerät voidaan huomioida sinä verovuonna, kun ne on maksettu (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 1:22.1). Tällaisina erinä voidaan pitää esimerkiksi posti- ja lomakemenoja, jotka ovat liikevaihtoon verrattuna vähäisiä. Erien jaksottamisella ei ole suurta merkitystä yrityksen eri vuosina saataviin tuloksiin, jolloin jaksottamisperustetta voidaan muuttaa. Kuitenkin yrityksen on pitäydettävä valitsemassaan jaksottamisperusteessa, eikä yritys voi muuttaa sitä vuosittain ilman erityistä syytä. (Koponen 2013, 29, 38.)

Muita vähennyskelpoisia menoja yhtiöllä voivat olla liikevarallisuuden menetykset, oikaisuerät, jotkin jäsenmaksut, perustamis- ja järjestelymenot, matkamenot, markkinointi- ja mainosmenot sekä kohderyhmämarkkinointi. Oikaisuerillä tarkoitetaan esimerkiksi osto- ja myyntihyvityksiä, joilla tulosta oikaistaan oikeaa määrää vastaavaksi. (Koponen 2013, 41-42, 45, 51.)

Jäsenmaksuista vähennyskelpoisia ovat työmarkkinajärjestöjen sekä muiden järjestöjen jäsenmaksut. Muiden järjestöjen on edistettävä elinkeinotoimintaa, jotta ne olisivat vähennyskelpoisia. Poliittisten ja muiden yleisiä asioita hoitavien järjestöjen jäsenmaksut eivät ole koskaan vähennyskelpoisia. Yrityksen perustamismenoja ovat yleensä perustamisesta johtuneet kokoukset ja rekisteröintimenot sekä mahdolliset koulutukset ennen toiminnan aloittamista. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 2:8§.) Järjestelymenoiksi katsotaan asiantuntijoille maksetut palkkiot. Matkamenoista vähennyskelpoisia ovat työhön liittyneet matkat. Työmatkoja voivat olla messu-, liike- tai kokousmatkat. Tällaisten työmatkojen jälkeen voidaan olettaa esiintyvän vapaa-aikaa, jos esimerkiksi messut ovat useamman päivän ja henkilö joutuu yöpymään näin toisella paikkakunnalla. (Koponen 2013, 45 - 46.)

Joillakin vähennyskelpoisilla menoilla, kuten markkinointi- ja mainosmenoilla sekä kohderyhmämainonnalla, on erityisiä rajoittavia säädöksiä. Markkinointi- ja mainosmenot ovat vähennyskelpoisia, jos mainostaminen on tapahtunut tavanomaisena mainoslahjana, ilmoitteluna asiakaslehdissä ja -julkaisuissa tai mainostilaisuudessa tapahtuneena mainontana (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 2:8.§). Tavanomainen mainoslahja ei ole arvoltaan suuri. Se on masalahja, mikä annetaan samanlaisena useammalle vastaanottajalle yhtäaikaaisesti. Tällainen lahja voi olla esimerkiksi yrityksen tuotteiden näytekappaleet. (Koponen 2013, 52.)

Vuoden 2014 alusta lähtien edustuskulut eivät ole enää vähennyskelpoisia. Vuoden 2013 loppuun saakka edustuskuluista puolet oli vähennyskelpoisia verotuksessa. Koska edustuskulut eivät ole enää vähennyskelpoisia, on tärkeää erotella yrityksen edustuskulut esimerkiksi mainostamiseen liittyvistä kuluista. (Verohallinto 2013, hakupäivä 3.3.2014.)

Mainostilaisuudessa voi olla pientä tarjoilua, mutta sen ei silti katsota olevan edustustilaisuus ja näin edustuskulua. Edustuskuluina pidetään menoja, joilla pyritään uusien liikesuhteiden luomiseen sekä entisten suhteiden parantamiseen tai säilyttämiseen. Edustuskulut eivät voi kohdistua omaan henkilöstöön

tai yhtiön hallintoelimiin, vaan sen tulee aina kohdistua asiakkaisiin tai liiketuttaviin. Edustuskuluiksi luetaan myös virkistysluonteiset matkat, jotka kohdistuvat asiakkaille tai muille liiketuttaville. Toisin kuin edustustilaisuus, mainostilaisuudet ovat avoimia ja niihin on asiakkailta vapaa pääsy. Jos tilaisuuteen kutsutaan tietyn perustein jokin tietty asiakaskohderyhmä, on markkinointi tällöin kohderyhmämarkkinointia. Yleensä rajoitetulle ryhmälle pidettävät tilaisuudet, joissa on tarjoilua, katsotaan edustustilaisuuksiksi. Tässä tapauksessa kuluja käsitellään edustuskulujen mukaisesti. (Koponen 2013, 49 - 51.)

3.3 Tappioiden vähennyskelpoisuus

Elinkeinotoiminnan tappiota vähennetään siitä tulonlähteestä, mistä ne ovat syntyneet. Eri tulonlähteiden tappioita ei voida sekoittaa keskenään tai vähentää toisista tulonlähteistä. Yrityksessä syntyneet ja vahvistetut tappiot on mahdollista vähentää sitä mukaa, kun voittoa syntyy. Tappion vähennys aika on pääsääntöisesti kymmenen vuotta ja vähentäminen tapahtuu siinä järjestyksessä, missä tappiot ovat syntyneet. (Koponen 2013, 95.)

Kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön tappioita ei voida vähentää osakkaan omassa verotuksessa. Toiminimellä on mahdollista vähentää yrityksen tappiot omassa tai puolison verotuksessa. Jos tappioita vähennetään henkilökohtaisessa verotuksessa, voidaan ne vähentää jo saman vuoden verotuksessa kuin ne ovat syntyneet. Toiminimi voi valita myös, että osa tappiosta vähennetään henkilökohtaisessa verotuksessa ja loput jätetään yrityksen tappioksi. (Koponen 2013, 96.)

Osakeyhtiössä käyttöomaisuuden osakkeiden myynnistä syntynyt voitto on tiettyillä ehdoilla verovapaata. Tällöin katsotaan, että osakkeiden myynnistä syntynyt tappio on vähennyskelvotonta. Jos osakkeiden voittoa ei voida katsoa verovapaaksi, on tällöin tappio vähennyskelpvollista. Vähennyskelpoisen tappion vähennysaika on viisi vuotta. Osakkeiksi ei lasketa kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiön osakkeita. (Koponen 2013, 95 – 96.)

3.4 Varaukset

On olemassa erilaisia varauksia, joita yritys voi vähentää verotuksessa silloin, kun vastaavat kirjaukset on huomioitu kirjanpidossa. Pakollisia kirjanpidon varauksia ei voi vähentää verotuksessa. Varaukset ovat etukäteen kirjattua menoa, jolla on vaikutusta yrityksen tuloon. Varaus voi olla muun muassa jälleenhankintavaraus, jolla pystytään estämään toimitilan myynnistä syntyneen voiton sekä omaisuuden tuhoutumisesta maksettavan vakuutuskorvauksen verottamisen. (Koponen 2013, 77, 80.)

Toinen yleinen varaus on toimintavaraus. Toimintavarauksen voivat tehdä ammatin- ja liikkeen harjoittajat sekä joissain tapauksissa henkilöyhtiöt. Varauksen tekeminen on mahdollista sellaisille henkilöyhtiöille, joiden osakkaat ovat luonnollisia henkilöitä. Toimintavarauksen kirjaamisella on tulosta pienentävä vaikutus, kun taas sen purkamisella saadaan tulos näyttämään isommalta. Varaus purkaantuu kokonaan, jos verovelvollinen lopettaa liiketoimintansa, osakkaiksi tulee muita kuin luonnollisia henkilöitä, yhtiömuoto muuttuu pois henkilöyhtiöstä tai toiminimestä tai jos muut toimintavaraukseen mahdollistavat olosuhteet muuttuvat. Toimintavaraus on sen vuoden tuloa, jolloin muutos purkautumiselle on tapahtunut. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 4:46a.3§.)

Toimintavarausta on mahdollista kirjata tilikauden päättymistä edeltäneistä 12 kuukauden palkoista. Enimmäismäärä on 30 prosenttia näiden kuukausin yhteen lasketusta ennakkopidätyksenalaisten palkkojen määrästä. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 4:46a.1§.) 30 prosenttia ei ole pakko kirjata täytenä vaan toimintavarausta voidaan tehdä pienemmällä prosentilla. Jos toimintavarausta halutaan lisätä, on palkkojen summa noustava tai toimintavarausta ei ole voitu tehdä edellisenä vuonna täytenä. Palkkojen vähetessä on toimintavarausta purettava vastaamaan 30 prosenttia tai vähempää määrää 12 kuukauden palkoista. (Koponen 2013, 77.)

4 YRITYSMUOTOJEN VEROTUS

Yrityksen oikeudellinen muoto vaikuttaa siihen, miten yritystä verotetaan. Henkilön saama verotettava tulo voi olla progressiivista ansiotuloa, jolloin veroprosentti nousee kun verotettavan tulon määrä nousee, tai sitten pääomatuloa. Ansiotuloista verotetaan valtionvero, kunnallisvero sekä mahdollisesti myös kirkollisvero tai sairausvakuutusmaksu. (Koponen 2013, 231.)

Tulojen yhteismäärästä maksetaan lisäksi yle-veroa, jos yle-veron laskettu määrä on isompi kuin 51 euroa. Summan ollessa alle 51 euron, ei yle-veroa peritä. Suurimmillaan yle-veroa voidaan periä 143 euroa. Osakeyhtiö joutuu maksamaan yle-veroa yritystoimintansa tulosta, mikäli sen verotettava tulo ylittää 50 000 euroa. (Verohallinto 2014, hakupäivä 17.2.2014.)

4.1 Toiminimen verotus

Toiminimessä yrityksellä ja yrittäjällä voi olla sama käyttöomaisuus elinkeinon ja yksityistalouden käytössä. Verotuksen kannalta on tärkeää, että yritys pitää tarkkaa kirjaa siitä, mikä on yksityistalouden käyttöä ja mikä kuuluu elinkeinotoiminnalle. Kulut on myös jaettava sen mukaan mihin tulonlähteeseen ne kuuluvat. Jos esinettä käytetään pääsääntöisesti elinkeinotoimintaan, sen katsotaan olevan elinkeinotoiminnan nettovarallisuutta. Muut kulut, jotka eivät kuulu elinkeinotoimintaan, on vähennettävä henkilökohtaisessa verotuksessa. (Koponen 2013, 237.)

Elinkeinotoiminnan verotettavasta tulosta vähennetään ensimmäisenä tappiot, jos yrityksellä on niitä. Jäljelle jäävä osuus jaetaan ansio- ja pääomatuloksi, mikä lisätään yrittäjän muihin tuloihin. (Tuloverolaki 1535/1992 1:31.1§.) Ansiotuloa on yleensä palkka ja siihen liittyvät etuudet sekä eläke. Muut tulot ovat pääsääntöisesti pääomatuloja. Ansio- ja pääomatulon määrä lasketaan toiminimen nettovarallisuuden ja pääomatulo-osuuden laskentaperusteiden avulla. (Koponen 2013, 233). Pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta lasketaan pääomatulon

määrä, mikä on yleensä 20 prosenttia. Ammatin- ja liikkeenharjoittavat voivat vaihtoehtoisesti valita, että pääomatulo lasketaan 10 prosentin tai 0 prosentin perusteella (Tuloverolaki 1535/1992 2:38.1§.) Pääomatulon verotusprosentin määrää kannattaa vaatia muutettavaksi silloin, kun verotusta saataisiin pienemmäksi, jos verot lasketaan suuremmaksi osaksi ansiotuloista. Kannattavin veroprosentti pitää laskea tapauskohtaisesti. (Koponen 2013, 233.) Jos liikkeen- tai ammatinharjoittaja haluaa vaihtaa pääomatulon laskentaperusprosentin, on vaatimus sen muuttamisesta tehtävä lokakuun loppuun mennessä (Tuloverolaki 1535/1992 2:38.1§).

Pääomatulo-osuuden laskentaperusteiden ollessa nolla tai negatiivinen katsotaan kaikki tulot ansiotuloina. Verotettavan tulon ollessa negatiivinen ei synny maksettavaa veroa. Jos yrityksessä on tuloa, mikä katsotaan aina pääomatuloksi, ei pääomatulo voi olla sitä määrää pienempi, ellei yrityksen tulo ole kokonaisuudessaan pienempi kuin pääomatulon määrä. Pääomatuloa ovat aina esimerkiksi kiinteistöjen tai arvopapereiden myyntivoitot. (Koponen 2013, 251.)

Jos elinkeinotoiminnan harjoittajan puoliso työskentelee yrityksessä, voidaan ansiotulo-osuus ja pääomatulo-osuus jakaa heidän kesken. Ansiotulo-osuus jaetaan suhteessa työpanokseen, mutta pääomatulo-osuus voidaan jakaa suhteessa puolisojen omistukseen nettovarallisuudesta. Ellei erillistä selvitystä anneta, pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet jaetaan tasan puolisojen kesken. (Tuloverolaki 1535/1992 2:14.2§.)

Yrityksen nettovarallisuus saadaan selville edellisen vuoden taseesta vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat. Yrityksen toimiessa vasta ensimmäistä vuotta, nettovarallisuus lasketaan saman vuoden taseesta. (Tuloverolaki 1535/1992 2:41.1§.) Elinkeinotoiminnan varoina pidetään vain veronalaisia varoja. Kaikki, mikä on pääsääntöisesti elinkeinotoiminnan käytössä, ovat veronalaisia varoja. (Koponen 2013, 236.) Pääomatulo-osuuden laskentaperuste saadaan lisäämällä nettovarallisuuteen 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä (Tuloverolaki 1535/1992 2:41.6§).

4.1.1 Tappioiden vähentäminen

Liikkeen- ja ammatinharjoittajilla on kaksi tapaa käsitellä elinkeinotoiminnassa syntyneitä tappioita. Yrittäjä voi valita, että tappiot vähennetään hänen pääomatuloista tai hän voi jättää ne kokonaan elinkeinotoiminnan tappioksi. Vaatimus tappioiden vähentämisestä pääomatuloista tehdään tappiovuoden veroilmoituksella. Tappio voidaan vähentää kokonaisuudessaan luonnollisen henkilön pääomatuloista tai sitten vain osittain. Jos henkilö on valinnut tappioiden vähentämisen pääomatuloistaan, mutta pääomatuloja ei ole, syntyy alijäämää. Tästä saatavaa hyvitystä voidaan hyödyntää omassa tai puolison ansiotulojen verotuksessa. (Koponen 2013, 241.) Alijäämähyvitykseen lasketaan mukaan vain sen vuoden hyvitykseen oikeuttava osuus. Edellisten vuosien tappioita ei huomioida. (Verohallinto 2013, hakupäivä 16.12.2013.)

Alijäämähyvitys lasketaan pääomatulojen veroprosenttia vastaavalla prosentilla. Vuonna 2014 pääomatulojen veroprosentti oli 30 prosenttia. Saatu alijäämähyvitys vähennetään ansiotulojen veroista. Alijäämähyvityksen enimmäismäärä on 1400 euroa, jota voidaan korottaa 400 eurolla, jos verovelvollisella tai puolisoilla on elätettävänä alaikäinen lapsi. Useammalta lapselta korotus on 800 euroa. Jos verovelvollinen ei pysty käyttämään koko alijäämähyvitystä hyödyksi verotuksessaan, hän voi siirtää sen puolison verotukseen. Vaatimus alijäämähyvityksen siirtämisestä on tehtävä ennen verotuksen päättymistä. (Verohallinto 2013, hakupäivä 16.12.2013.)

Kun on todennäköistä olettaa, että liiketoiminta muuttuu tulevaisuudessa voitolliseksi, on kannattavaa jättää tappiot kokonaan elinkeinotoiminnan tappioksi. Näin tappiot pystytään hyödyntämään korkeammalla verokannalla. Ellei liiketoiminta tiedetä olevan tuottoisaa, ei tappioita kannata jättää elinkeinotoiminnan vähennettäväksi. Päätöksen tappioiden vähentämisestä voidaan tehdä jokaisen tappiollisen vuoden kohdalla erikseen. (Koponen 2013, 242.)

4.1.2 Varojen nostaminen

Ammatin- tai liikkeenharjoittaja ei voi maksaa palkkaa itselleen. Hän ei voi myöskään maksaa palkkaa puolisolleen tai lapselle, joka täyttää verovuonna enintään 14 vuotta. (Laki elinkentulon verottamisesta 2:16.1§.) Jos kuitenkin puoliset harjoittavat liiketoimintaa yhdessä, he voivat jakaa ansiotulo-osuuden keskenään heidän työpanosten suhteessa. Lapsen, joka on ennen verovuotta täyttänyt 14, palkka on vähennyskelpoista. Yrittäjällä ei ole mahdollista ottaa etuuksia yritykseltä kuten esimerkiksi autoetua. (Koponen 2013, 240.)

Toiminimessä on mahdollista ottaa yritykselle kuuluvia varoja yksityiseen käyttöön. Varat otetaan todennäköiseen luovutushintaan tai tavarankäytöhinnalla. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 5:51b.1§.) Luovutushinnan tulouttamisen edellytyksenä on se, että hyödykkeellä on hankintameno. Jos otettavan tavarankäytön hinta on suurempi kuin vähäisen oman käytön määrän rajan, kannattaa tavarankäytön tai palvelun arvosta hankkia ulkopuolisen asiantuntijan arvio. (Koponen 2013, 240-241.)

Jos yksityiskäyttöön otetusta tavarasta on tehty arvonalisäverovähennys, on vähennys palautettava. Omaan käyttöön otetuista tavaroista maksettavaa veroa kutsutaan oman käytön veroksi. Oman käytön veroa maksetaan arvonalisäverollisen liiketoiminnan yhteydessä valmistetuista tavaroista. Vero määräytyy ostohinnan tai oletetun luovutushinnan perusteella. Luovutushinta ei saa olla suurempi kuin alkuperäinen hankintahinta. (Koponen 2013, 133-134.)

4.2 Kommandiittiyhtiön verotus

Kommandiittiyhtiöllä ei ole erillistä verovelvollisuutta. Yhtiöstä syntynyt tulo verotetaan osakkaiden henkilökohtaisena tulona. (Koponen 2013, 243.) Jos kommandiittiyhtiössä on useampi yhtiömies, tulos jaetaan heidän kesken yhtiösopimuksessa sovitulla tavalla. Jako voi perustua sijoitettuun rahan määrään tai työpanokseen. Ennen kuin kommandiittiyhtiön vastuunalaisille yhtiömiehille jaetaan voitto, lasketaan siitä äänettömän yhtiömiehen osuus, mikä lasketaan hä-

nen sijoittamastaan pääomapanoksesta (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988 7:4.1§).

Toiminimelle ja kommandiittiyhtiölle on yhteistä se, että tulo voidaan jakaa ansio- ja pääomatuloon sekä se, että molemmissa laskentapohjana käytetään nettovarallisuutta. Jos kommandiittiyhtiössä on henkilökohtainen tulon lähde, verotetaan siitä saatu tuotto kokonaan pääomatulona. Kommandiittiyhtiöllä ei ole mahdollista käyttää 10 prosentin tai 0 prosentin laskentaa pääomatulon määrän selvittämiseen. (Koponen 2013, 243.) Lisäksi kommandiittiyhtiön nettovarallisuuden laskennassa varoihin ei katsota kuuluvaksi saamia yhtiömiehiltä. Yhtiön omistuksessa oleva asunto, jota joku yhtiömies on käyttänyt verovuonna omana tai perheen asuntona vähennetään kyseisen yhtiömiehen osuudesta. Yhtiöosuuden hankkimiseen otettu velka vähennetään myös ottajan nettovarallisuus osuudesta eikä yhtiön yleisestä nettovarallisuudesta. (Tuloverolaki 1535/1992 2:41.2-3§.)

Kommandiittiyhtiöllä nettovarallisuuden ollessa nolla tai negatiivinen ei vastuunalaisille yhtiömiehille synny pääomatuloa. Vaikkei tuloa katsottaisi pääomatuloksi negatiivisuuden vuoksi, tulos ei ole ansiotuloja, jos yhtiön jaettava tulos sisältää käyttöomaisuudesta tai arvopapereiden myynnistä saatuja varoja. Käyttöomaisuuden ja arvopapereiden myynnistä saatujen voittojen osuus on aina pääomatuloa. Tapauksissa, joissa vastuunalaisille yhtiömiehille ei synny pääomatuloa, voi äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus jakaantua silti pääomatuloon ja ansiotuloon. (Koponen 2013, 251.)

4.2.1 Palkan maksaminen ja yksityisöt

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies voi maksaa palkkaa tekemästään työstä tai vaihtoehtoisesti nostaa varoja yksityisottoina. Palkkaa voidaan maksaa lisäksi puolisolle sekä lapsille, jos he ovat tehneet töitä yhtiölle. Lisäksi yhtiömies voi saada luontaisetua yhtiöltä auton tai asunnon muodossa. On mietittävä tapauskohtaisesti kannattaako varoja ottaa yksityisottoina vai maksaa palkkana. Palkasta on aina pakollista maksaa sosiaalikuluja, toisin kuin yksi-

tyisnostoista. Palkka on kuitenkin yhtiölle vähennyskelpoista menoä, vaikkakin sitä verotetaan henkilön ansiotulona. (Koponen 2013, 250.)

Verosuunnittelun avulla yhtiö voi suunnitella palkkakustannustensa määrää. Jos kommandiittiyhtiössä toimii yhtiömiehinä vain luonnollisia henkilöitä, on mahdollista tehdä toimintavaraus. Palkan maksaminen voi olla silloin hyvä ratkaisu, kun tulo verotettaisiin kokonaan yhtiömiehen pääomatulona. Jos yhtiömiehellä ei ole suuria ansiotuloja, on ansiotulon verotus lievempää kuin pääomatulon verottaminen. (Koponen 2013, 252.)

Yksityisotoista puolestaan voi seurata korkojen vähennyskelvottomuutta, jos ostoilla saadaan omapääoma negatiiviseksi. Yksityisotoista ei synny veronalaista tuloa yhtiömiehille, mutta niistä voi tulla veroseuraamuksia. Yhtiömies maksaa veroja saamastaan voitto-osuudesta. Varsinaisen voitto-osuuden nostamisesta ei veroteta erikseen. Yksityiskäyttöä verotetaan kommandiittiyhtiöllä samalla periaatteella kuin se tehdään toiminimelläkin. Yhtiömiehen yksityisottojen tulisi olla enintään sijoitetun pääoman ja voittojen suuruinen. Jos summa ylittää yhtiön tuottaman voiton, syntyy negatiivinen pääoma. (Koponen 2013, 135, 247, 250.)

4.2.2 Verosuunnittelu

Vastuunalaisen yhtiömiehen palkanmaksun ja toimintavarauksen lisäksi voi yhtiö säädellä tulojensa määrää maksamalla palkkaa äänettömälle yhtiömiehelle. Palkan maksulla voidaan tasata tuloja, jos tulo-osuudet ovat erisuuruiset yhtiömiehillä. Jos palkka maksetaan luontaisetuina, ovat kulut yleensä suuremmat kuin luontaisedun arvo. On kuitenkin huomioitava, että esimerkiksi asuntoetu huomioidaan edun saajan nettovarallisuusosuuden selvittämisessä. (Koponen 2013, 252.)

Yksi verosuunnittelun keino on yrittää saada ansiotulojen määrää pienemmäksi ja pääomatulojen määrää isommaksi. Esimerkiksi jos yhtiömiehelle maksaan korvausta, on korvaus yhtiömiehelle pääomatuloja ja samalla yhtiölle vähennyskelpoinen meno. Yhtiömies voi antaa myös yhtiölle lainan tai vakuuden, jolloin

lainan käypä korko on vähennyskelpoista yhtiölle. Lisäksi yhtiömies voi vuokrata yritykselle esimerkiksi toimitiloiksi kiinteistön, jolloin yritys maksaa yhtiömiehelle vuokraa. Vuokra on yhtiömiehelle pääomatuloja. (Koponen 2013, 253-354.)

4.3 Osakeyhtiön verotus

Toisin kuin kommandiittiyhtiö ja toiminimi, osakeyhtiöllä on erillinen verovelvollisuus. Veroa maksetaan 20 prosenttia yrityksen tuloksesta. Yrityksen tuottamaa tulosta ei sellaisenaan katsota kuuluvaksi osaksi osakkaan verotusta. Osakeyhtiössä on mahdollista siirtää osakkaan tulon verottamista haluttuun ajankohtaan toisin kuin toiminimessä ja kommandiittiyhtiössä. Toiminimellä ja kommandiittiyhtiöllä omistajayrittäjä maksaa veroja joka vuosi, vaikkei hän olisikaan nostanut yrityksestä voittoa. (Koponen 2013, 255.)

Osakeyhtiöllä ei ole mahdollisuutta käyttää yksityisottoja. Yrityksen varojen siirtäminen onnistuu ainoastaan palkkana, luontoisetuna, omaisuuden vuokraamisena, osakaslainoina tai osinkoina. (Koponen 2013, 136.) Osakaslainat katsotaan olevan saajansa pääomatuloa, jos osakas tai hänen perheensä omistavat vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista ja jollei lainaa ole maksettu takaisin vuoden loppuun mennessä. (Tuloverolaki 1992/1535 2:53a.1§). Jos laina maksetaan takaisin viiden vuoden sisällä, voidaan takaisin maksettu määrä vähentää pääomatuloista. Jollei osakaslaina ole pääomatuloa, on siitä perittävä kohtuullista korkoa, mikä on valtionvarainministeriön vahvistama peruskorko. (Koponen 2013, 136.)

Osinkoa verotetaan hieman eri tavalla riippuen siitä onko se saatu pörssiyhtiöstä vai muusta yhtiöstä. Osinkoihin voi myös kohdistua kahdenkertaista verotusta. Yleensä, jos osinko on osakeyhtiöltä osakeyhtiölle, osingot ovat verovapaita. (Koponen 2013, 256.) Luonnollisen henkilön osakeyhtiöstä saatu osinko voidaan jakaa veronalaiseen sekä verovapaaseen pääomatuloon ja ansiotuloon. Listaamattomasta yhtiöstä verovapaa osuus lasketaan osakkeiden matemaattisen arvon avulla (Verohallinto 2013, hakupäivä 19.1.2014).

Yhden osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yhtiön nettovarallisuus osakkeiden kokonaislukumäärällä (PWC 2013, hakupäivä 21.12.2013). Yhtiön ollessa uusi, on osakkeiden matemaattinen arvo nimellisarvoa korkeampi merkintähinta. Ellei osakkeilla ole nimellisarvoa, on matemaattinen arvo kirjanpidollinen vasta-arvo tai vaadittaessa oleva merkintähinta. (Koponen 2013, 266.) Jos yhdellä osakkaalla on useampi osake, saadaan hänen kaikkien osakkeiden matemaattinen arvo selville kertomalla yhden osakkeen matemaattinen arvo hänen osakkeiden lukumäärällään. (PWC 2013, hakupäivä 21.12.2013.)

Kun yritys jakaa osinkoa, osingon pääomatulon ja ansiotulon määrä selvitetään osakkaan osakkeiden matemaattisen arvon perusteella. Osakkaan kaikkien osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketaan 8 prosenttia vuotuista tuottoa. Saatavan osingon määrän ollessa alle 8 prosenttia matemaattisesta arvosta, jaetaan osinko 75 prosenttia verovapaaseen ja 25 prosenttia veronalaiseen pääomatuloon. (PWC 2013, hakupäivä 21.12.2013.)

8 prosentin vuotuisen tuotto ollessa suurempi kuin 150 000 euroa, on ylimenevästä osasta 85 prosenttia veronalaista pääomatuloa vuotuisen tuottoon saakka. Osingon jaon ollessa suurempi kuin 8 prosenttia laskettuna matemaattisesta arvosta on loppu osa kokonaan ansiotuloa. Tällöin ansiotulosta 75 prosenttia on veronalaista ja loput 25 prosenttia on verovapaata ansiotuloa. Lisäksi vuodesta 2014 lähtien luonnolliselle henkilölle maksetusta osingosta maksetaan ennakopidätystä. Ennakopidätys on 7,5 prosenttia osingon määrän ollessa 150 000 euroa. Määrän ylittäessä 150 000 euroa maksetaan ennakopidätystä 27 prosenttia ylittävältä osuudelta. (Verohallinto 2013, hakupäivä 19.1.2014.)

Osakeyhtiössä voidaan yrittää jakaa peiteltyä osinkoa. Peiteltynä osingonjakona pidetään sitä, jos osakeyhtiö antaa osakkaalleen tai tämän omaisen hyväksi rahanarvoisen etuuden alihintaan tai vastaavasti lunastaa tältä ylihintaan. Peiteltynä osinkona voidaan pitää yhtiön omaisuuden antamista osakkaalle ilman vastiketta. Peitellyssä osingon jaossa yhtiön verotuksessa osinko katsotaan annetun käypää arvoa vastaavalla hinnalla. Osakkaalla käyvän hinnan ja saadun hinnan välinen erotus on veronalaista tuloa. (Laki verotusmenettelystä 4:29.1,3§.)

5 VERTAILULASKELMAT

Tulevan yrityksen verollista kannattavuutta on vertailtu keskenään laskelmien avulla. Laskelmissa käytetyt luvut ovat suuntaa antavia. Niiden avulla voidaan kuitenkin hahmottaa yrityksen liikevaihtoa suhteessa verotettavaan määrään. Luvut on pyritty laskemaan mahdollisimman realistisiksi ja lähelle mahdollista alkutilannetta. Joitain lukuja ei kuitenkaan ole voitu laskea, jolloin on oletettu arvoja. Lisäksi kaikki luvut on pyöristetty, jotta laskelmat olisivat mahdollisimman pelkistettyjä.

Oletusluvuissa lähdettiin pienestä määrästä ostoja, jotka toimeksiantaja itse oli arvioinut olevan ostojen määrä kuukaudessa. Ostot selvitettiin sen perusteella, mitä tuotteita tulnaisiin ostamaan noin kuukaudessa. Toimeksiantaja oli selvittänyt vuokran, sähkön sekä veden määrän kuukaudessa. Kaluston hankinta hinnaksi hän arvioi olevan pieneen liiketilaan noin 1800 euroa kokonaisuudessa. Kalustosta tehtävä poisto on 25 prosenttia. Luvut, jotka oli arvioitu määräksi kuukaudessa, muutettiin vastaamaan vuoden määrää. (Liite 1.) Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen osuus arvioitiin olevan 7000 euroa. Hänelle arvioitiin maksettavan voitto-osuuden olevan noin 10 prosenttia (Liite 4.)

Lähtötietojen perusteella yritykselle laskettiin viitteellinen nettovarallisuus. Nettovarallisuuden varaston arvon oletettiin olevan yhden kuukauden osto. Kassa vastaavasti olisi yhden kuukauden myynti. Ostovelkojen oletettiin olevan varaston lailla yhden kuukauden ostojen määrä. Toimeksiantajan laskelmien mukaan hän ei tarvitsisi lainaa ensimmäisenä vuonna. (Liite 1.) Koska palkkoja ei tulla maksamaan toiminimellä ja kommandiittiyhtiöllä, on pääomatulo-osuuden laskentaperuste näin ollen sama kuin nettovarallisuus (Liite 3, 4). Saadun ostomäärän ja voittotavoitteen avulla yritykselle lähdettiin selvittämään mahdollista katetuottoa ja myyntiä. Saatua myynnin määrää käytettiin suoraan liikevaihdon määränä, josta puolestaan päästiin laskemaan mahdollinen verotettava tulos yritykselle. (Liite 2.)

Nettovarallisuuden ja yrityksen verotettavan tuloksen perusteella voitiin laskea toiminimellä pääomatulon ja ansiotulon määrä eri pääomatulon prosenteilla. Ansiotulon määrästä tehtiin ennen verojen laskemista vähennykset, kuten esimerkiksi tulonhankkimisvähennys. Tämän jälkeen ansiotulon ja pääomatulon määrä laskettiin yhteen. (Liite 3.) Kommandiittiyhtiöllä laskelmat vastasivat paljolti toiminimen laskelmia. Pois jäivät eri pääomatulon veroprosentit, mutta sen sijaan laskelmissa huomioitiin äänettömän yhtiömiehen osuus sekä hänelle maksettava voitto. (Liite 4.)

Osakeyhtiöllä yrityksen verojen määrä saatiin liikevaihdon perusteella. Koska osakeyhtiö toimisi vasta ensimmäistä vuotta, ei jaettavaa osinkoa yhtiöllä ole. Näin ollen, jos yritysmuoto olisi osakeyhtiö, joutuisi yrittäjä maksamaan itselleen palkkaa. (Liite 5.) Palkan arvioitiin olevan noin 1000 euroa kuukaudessa. Palkan vuotuinen määrä on 12 000 euroa. (Liite 1.) Toisin kuin toiminimellä ja kommandiittiyhtiöllä, osakeyhtiöstä saatavan ansiotulon laskemisessa käytettiin apuna verohallinnon sivuilta löytyvää veroprosentti laskuria vuodelle 2014. Laskurista saatiin selville palkasta tehtävät vähennykset sekä valtionverotuksessa käytettävä perusprosentti (Liite 5).

Kun vertailulaskelmat valmistuivat todennäköisten lukujen pohjalta, päätin muuttaa laskelmien arvoja hieman. Laskin maksettavan veron määrää siltä hetkeltä, jos liikevaihto kasvaisi 30 prosenttia nykyisestä liikevaihdosta. (Liite 6, 7, 8.) Koska kommandiittiyhtiöllä äänettömän yhtiömiehen sijoitus vaikuttaa verojen määrään, muutin äänettömän yhtiömiehen sijoittamaa pääomapanosta pienemmäksi. Pääomapanoksen voitto-osuuden prosenttia en muuttanut. (Liite 7.) Osakeyhtiön kohdalla oletettiin, että palkkoja maksettaisiin edelleen 1000 euroa kuukaudessa (Liite 8).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kun mietitään, mikä olisi kannattavin yritysmuoto uutta yritystä perustettaessa, ei kannata pelkästään katsoa maksettavien verojen määrää. Toki yritystoiminnan toivotaan olevan mahdollisimman tuottavaa ja maksettavien verojen määrä mahdollisimman alhainen. Kuitenkin yritysmuotoa valittaessa on syytä kiinnittää huomiota eri yritysten juridisiin oikeuksiin. Jos ollaan perustamassa yritystä, jonka tavoitteena on laajentaa toimintaansa nopeassa tahdissa tai jos yritykselle tulevat vastuut vahingonkorvauksissa ovat suuret, kannattaa miettiä osakeyhtiön perustamista.

Osakeyhtiötä valittaessa kannattaa huomioida yrityksen juridiset velvoitteet. Osakeyhtiöltä vaaditaan hallitusta sekä yhtiökokousten järjestämistä. Opinnäytetyön kaltaisissa yhden miehen yrityksissä hallitukselle on valittava varajäsen, jonka järjestäminen voi olla ongelmallista.

Tässä tapauksessa voidaan olettaa, ettei yritys tule kohtaamaan vahingonkorvauskysymyksiä. Yritys tulisi olemaan kivijalkakauppa, eikä sille vielä aluksi olla suunnitteilla verkkokauppaa. Toiminta tulee rajoittumaan yksinkertaisiin tavaran osto- ja myyntitehtäviin. Erilaisten palvelujen myynti ei näin ole osa yrityksen liikeideaa. Tältä osin osakeyhtiön valitseminen yritysmuodoksi ei ole välttämätön. Lisäksi laskelmien perusteella osakeyhtiössä maksettavien verojen määrä olisi korkein verrattuna kommandiittiyhtiöön tai toiminimeen.

Ensimmäisten laskelmien perusteella arvioiden kommandiittiyhtiö sekä toiminimi maksaisivat suurin piirtein yhtä paljon veroja (Liite 3, 4). Ellei ole yritystoiminnan lisäksi muita pääomatuloja, kannattaa toiminimellä valita pääomatulon prosentiksi 20 prosenttia, koska se maksaa vähiten veroa (Liite 3). Kuitenkin tämän yrityksen kohdalla kommandiittiyhtiössä maksettaisiin silti vähiten veroja. Kommandiittiyhtiön kohdalla maksettavien verojen määrään vaikuttaa äänettömän yhtiömiehen panos. Mitä suurempi panos on, sitä enemmän se pienentää yhtiömiehen maksettavien verojen määrää. (Liite 4.)

Juridisesti toiminimi ja kommandiittiyhtiö ovat lähinnä toisiaan. Kumpikaan ei tarvitse hallitusta ja yhtiömiehen toiminta voi olla hyvinkin joustavaa ja vapaata. Erona yritysmuodoille löytyy muun muassa äänetön yhtiömies ja se, että kommandiittiyhtiössä perimistoimet voidaan kohdistaa yhtiölle, ei yrittäjälle. Tietenkin pienissä yrityksissä perimistoimet kohdistuvat lopulta joka tapauksessa yrittäjälle.

Toisena tehdyissä laskelmissa maksettava veron määrä oli tasaisempi kaikissa kolmessa yrityksessä. (Liite 6, 7, 8). Jos liikevaihto olisi 30 prosenttia suurempi, kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen yhtiöpanos laskisi 4000 euroon sekä osakeyhtiön maksama palkka pysyisi 1000 eurona, tulisi osakeyhtiö maksamaan vähiten veroja. (Liite 7, 8). Eniten veroja maksaisi edelleen toiminimi. Yritysmuodon valinnassa en kuitenkaan pitäisi painoarvoa jälkimmäisille laskelmille. Ei voida varmasti ennustaa liikevaihdon nousevan 30 prosenttia lähivuosina. Eikä osakeyhtiön ja kommandiittiyhtiön maksama veromäärä poikkeaisi toisistaan jälkimmäisissä laskelmissa reilulla 1000 eurolla (Liite 7, 8). Näin ollen kommandiittiyhtiö olisi edelleen edullinen valinta.

Jos päädytään valitsemaan kommandiittiyhtiön ja toiminimen välillä, ei voida suoraan tehdä päätöstä kumpi on parempi. Toiminimi ei tarvitse äänetöntä yhtiömiestä, mutta silloin yrityksen rahoitukseen pitää laittaa enemmän omaa rahaa tai etsiä itselleen suurempi laina. Kommandiittiyhtiöllä oman rahoituksen ei tarvitse olla niin suuri, mutta oman ansiotulon määrään vaikuttaa äänettömän yhtiömiehen panoksen suuruus sekä panokselle maksettava voitto-osuus. Panoksen ollessa pieni, vastuunalaisen yhtiömiehen maksettava verojen määrä kasvaisi.

Opinnäytetyön yrityksen kannattaisi valita laskelmien perusteella yritysmuodokseen kommandiittiyhtiö. Yrityksen maksettava vero olisi pienin. Kommandiittiyhtiön perustaminen ja pyörittäminen on juridisesti vaivattomampaa kuin osakeyhtiöllä. Toiminimi ei myöskään ole paljoa huonompi vaihtoehto siinä tapauksessa, ettei äänetöntä yhtiömiestä löydy. Valittaessa kommandiittiyhtiö tai toiminimi voidaan yritysmuotoa vaihtaa helposti osakeyhtiöön, jos toiminta laajenee. Osa-

keyhtiöksi vaihdettaessa voidaan olettaa yrittäjällä olevan vaadittava 2500 euron pääoma valmiina edellisestä yritysmuodosta.

Tämä taulukko toimii yhteenvetona vertailulaskelmista saaduista tuloksista. Taulukkoon on koottu vain maksettavien verojen määrä molemmissa tapauksissa. Liikevaihdon ollessa sen verran, mitä realistisilla luvuilla on saatu ja siinä tapauksessa, jos liikevaihto kasvaisi 30 prosenttia. Esille ei ole eroteltu muutokseen vaikuttavia tekijöitä vaan ne voidaan nähdä liitetiedoista. Toiminimen eri prosentit ovat eroteltuina erikseen. Molemmissa laskentatavoissa tulokset ovat hyvin tasaisia.

TAULUKKO 1. Maksettavat verot

	TMI			KY	OY
	20 %	10 %	0 %		
Lähtö arvot	4 439€	4 492€	4 534€	4 034€	5 308€
Liikevaihto +30 %	11 047€	11 075€	11 102€	11 023€	9 971€

7 POHDINTA

Mielestäni opinnäytetyö antaa hyvin viitettä siihen, mikä yritysmuoto olisi kannatta. Koska yritys on alkava ja luvut eivät ole täysin varmoja, on mielestäni vaikea lähteä sanomaan suoraan sitä, mikä yritysmuoto on parempi kuin toinen. Laskelmat kuitenkin hyvin havainnollistavat sen, miten verojen määrä jakautuu yritysmuodoissa eri summilla.

Opinnäytetyön tekeminen oli pääsääntöisesti helppoa. Opinnäytetyön tietoperustana ovat pääasiassa lait ja säädökset. Aloitin opinnäytetyön työstämisen etsimällä kirjallisuutta ja säädettyjä lakeja. Kirjallisuutta vertasin aina tarvittaessa lakiteksteihin. Teoriasta yritin poimia vain sen, mikä koskettaa opinnäytetyön yritystä.

Opinnäytetyön alussa olisi ehkä ollut parempi pohtia tarkemmin mikä kaikki koskettaa tätä yritystä. Olisi ollut hyvä tehdä itselleen selkeä jako siihen, mitä työssä huomioidaan ja mitä ei ja noudattaa tehtyä päätöstä. Kirjoittamisen alkuvaiheella asioiden mukaan ottaminen oli paljon tarkempaa kuin lopussa. Se, mitä ja miten kirjoitin, tuntui vaihtelevan. Itsellä ei ollut aina täyttä varmuutta siitä mikä olisi ollut paras tapa ja mitkä asiat eivät olleet mainitsemisen arvoisia.

Yritysmuodoista säädetyt lait eivät juuri vaikuttaneet opinnäytetyön laskelmiin. Merkittävimpänä asiana oman työnkannalta yritysmuodoista nousee esille juridiset velvoitteet. Mietittäessä, mikä on kannattavin, itselle jäi pohdittavaksi vain yrityksen juridinen puoli, kuten esimerkiksi osakeyhtiön hallitus ja yhtiökokoukset. Jos lopputuloksena olisi kuvitteellinen tilanne, missä kaikki yritysmuodot maksaisivat saman verran veroja, olisiko kannattavaa valita silloin osakeyhtiö, koska osakeyhtiö vaatii yrittäjältä hieman enemmän. Toimeksiantajalle itselleen kaikki tieto on tärkeää, koska hän joutuu lopulta valinnan tekemään ja pohtimaan näin toisenlaisella painoarvolla.

Verotuksesta säädettyt lait olivat enemmän läsnä laskelmien laadinnassa. Samalla, kun tutkin ja kirjoitin teoriaa verotuksesta, itselle tuli mieleen asioita jotka pitää huomioida. Samaan aikaan huomasin asioita, jotka eivät vaikuta yritykseen. Esimerkiksi matkakulujen kohdalla huomasin, ettei yritys voi hyödyntää matkakulujen osalta mitään, koska yrityksellä ei sellaisia tule olemaan. Näin jätin matkakulut kokonaan pois opinnäytetyöstä. Tämän ohella pystyin hahmottamaan sen, mitä lukuja tulisin toimeksiantajalta pyytämään laskelmia varten.

Vertailulaskelmat päätin tehdä Excelillä. Mietin muiden ohjelmien käyttöä Excelin sijasta, mutten lopulta keksinyt yhtä sopivia ohjelmia. Laskelmien hahmottaminen oli aluksi hyvinkin vaikeaa. Taulukoiden raakaversioita syntyi ja hävitettiin useampi ennen kuin taulukot alkoivat miellyttää. Minulla oli silti ongelmana, että yritin saada opinnäytetyön liian nopeasti valmiiksi. Keksinkin käyttäväni pelkistettyä katetuottolaskelmaa apunani, kun lähdin selvittämään myyntiä. Itsepintaisesti yritin saada myynnin aikaan ostoista, joihin on lisätty voittotavoite, minkä takia luvut näyttivät mielestäni käsittämättömiltä. Lopulta, kun sai ajatuksesta kiinni, laskelmat valmistuivat nopeasti.

Yritysmuotojen verotuksen laskennassa käytin itselleni apuna kursseilla käytettyjä esimerkkejä tehtäviä. Samalla pystyin tarkistamaan helposti, että muotoilemani solut toimivat oikein ja että taulukko olisi näin luotettava. Excelissä olleet taulukot liitin lopulta kuvina opinnäytetyön liitteiksi. Excel-pohjaiset taulukot tulen antamaan lopulta toimeksiantajalle niin, että hän voi pieniä muotoisesti suunnitella niiden avulla yrityksensä toimintaa.

Aikatalutus opinnäytetyöllä oli rauhallinen. Aikaa oli varattu ehkä liikaakin ylimääräisille esteille. Työ valmistuikin puolta vuotta nopeampaa mitä alussa oli suunniteltu. Tämä puolestaan vaikutti siihen, että päästessäni laskemaan lukuja olin jo asennoitunut siihen, että kohtahan opinnäytetyö on jo valmis. Työn määrä ja -aika lisääntyivät, koska en keskittynyt kokonaisuuteen vaan yritin puskea läpi puolella määrällä tarvittavasta tiedosta.

Hankalin osuus yrityksellä ja opinnäytetyöllä on se, ettei ole varmaa tietoa siitä miten yritys tulee tuottamaan tai mitä kaikkea liikeideaan lopulta kuuluu. Yrityk-

sen tulokseen ja verojen määrään vaikuttaa se tullaanko yritykseen palkkaamaan ulkopuolista työvoimaa. Laajennetaanko yrityksen toimintaa pelien myynnistä esimerkiksi peli-iltojen järjestämiseen. Jos peli-iltoja järjestetään myydäänkö niissä jotain virvoitusjuomia, jolloin tarvitsee huomioida elintarvikkeiden käsittelyä vaativat seikat.

Tämän yrityksen kannalta katsoen olisin sitä mieltä, ettei toimintaa kannata laajentaa kerralla. Aloittaa yrityksen pyörittämisen perustasolla ja kysynnän mukaan laajentaa tai muuttaa toimintamallia. Yrityksen perustamisen ja pyörittämisen jälkeen on helpompi lähteä arvioimaan ulkopuolisen työntarvetta sekä mahdollista yritysmuodon vaihtamista.

LÄHTEET

Arvopaperimarkkinalaki 14.12.2012/746

Holopainen, T. & Levonen, A. 2008. Yrityksen perustajan opas –silta yrittäjyyteen. 14. uudistettu painos. Helsinki: Edita

Honkamäki, T. & Pennanen, M. Yritysjärjestelyjen käsikirja –kirjanpito, verotus ja yhtiöoikeus. 2010. Juva: WSOY

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Koponen, J. 2013. Yrittäjän verokäsikirja. 5. uudistettu painos. Vantaa: Hansaprint Direct Oy

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.1.1988/389

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558

Maatalouden tuloverolaki 15.12.1967/543

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624

PWC 2013. Hakupäivä 21.12.2013
<http://www.pwc.fi/fi/verokonsultointi/yhteisovero-alenee.jhtml>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Lakisääteiset vakuutukset. Hakupäivä 10.12.2013 http://www.stm.fi/vakuutusasiat/lakisaateinen_vakuutus?

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459

Tuloverolaki 30.12.1992/1535

Villa, S. Ossa, J. & Saarnilehto, A. 2007. Yritysmuodot -toiminta, rahoitus ja verotus. Vantaa: WSOY

Verohallinto 2013. Alijäämähyvitys ja pääomatulolajin tappio. Hakupäivä 16.12.2013 http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Alijaamahyvitys_ ja_paaomatulolajin_tappi%2825577%29

Verohallinto 2013. Muutoksia osinkojen verotukseen ja ennakonpidätykseen vuoden 2014 alusta. Hakupäivä 19.1.2014 http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Muutoksia_osinkojen_verotukseen_ ja_ennak%2830722%29

Verohallinto 2013. Muutoksia yritysverotukseen 1.1.2014. Hakupäivä 3.3.2014 http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Muutoksia_ yritysverotukseen_112014%2830153%29

Verohallinto 2014. Yle-vero. Hakupäivä 17.2.2014 <https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Maksaminen/Ylevero>

Yrityksen perustamisopas -käytännön perustamistoimet. 2007. 17. uudistettu painos. Helsinki: Edita

LIITTEET

- LIITE 1 Lähtötiedot ja nettovarallisuus laskelma
- LIITE 2 Katetuottolaskelma ja liikevaihto
- LIITE 3 Toiminimen verotus
- LIITE 4 Kommandiittiyhtiön verotus
- LIITE 5 Osakeyhtiön verotus
- LIITE 6 Liikevaihdon kasvu 30 prosentilla, toiminimi
- LIITE 7 Liikevaihdon kasvu 30 prosentilla, kommandiittiyhtiö
- LIITE 8 Liikevaihdon kasvu 30 prosentilla, osakeyhtiö

ARVIOIDUT LÄHTÖTIEDOT JA NETTOVARALLISUUS LASKELMA

	Vuodessa	
Ostot		31 200 €
Vuokra		9 600 €
Palkat		12 000 €
Kalusto		
Kassakoneet	800 €	
Kortinlukup.	200 €	
Huonekalut	800 €	1 800 €
Poisto	25 %	450 €
Sähkö		300 €
Vesi		180 €

NETTOVARALLISUUS**VARAT**

Varasto (tavarat)	2 600 €
Kassa	5 400 €
Kalusto	1 800 €
Varat	9 800 €

VELAT

Ostovelat	2 600 €
Laina	
Velat	2 600 €

Nettovarallisuus	7 200 €
------------------	---------

KATETUOTTOLASKELMA JA LIIKEVAIHTO

LIITE 2

1/1

	TMI	KY	OY
Myynti/vuosi	65 730 €	Myynti/vuosi 65 730 €	Myynti/vuosi 77 730 €
- Ostot/vuosi	31 200 €	- Ostot/vuosi 31 200 €	- Ostot/vuosi 31 200 €
= Katetuotto	34 530 €	= Katetuotto 34 530 €	= Katetuotto 46 530 €
- Vuokra	9 600 €	- Vuokra 9 600 €	- Vuokra 9 600 €
- Poistot	450 €	- Poistot 450 €	- Palkat? 12 000 €
- Sähkö	300 €	- Sähkö 300 €	- Sähkö 300 €
- Vesi	180 €	- Vesi 180 €	- Vesi 180 €
= Voittotavoite	24 000 €	= Voittotavoite 24 000 €	- Poistot 450 €
			= Voittotavoite 24 000 €
Liikevaihto	65 730 €	Liikevaihto 65 730 €	Liikevaihto 77 730 €
- Ostot	31 200 €	- Ostot 31 200 €	- Ostot 31 200 €
- Vuokra	9 600 €	- Vuokra 9 600 €	- Vuokra 9 600 €
- Poistot	450 €	- Poistot 450 €	- Poistot 450 €
- Sähkö	300 €	- Sähkö 300 €	- Sähkö 300 €
- Vesi	180 €	- Vesi 180 €	- Vesi 180 €
= Tilikauden tulos	24 000 €	= Tilikauden tulos 24 000 €	- Palkat 12 000 €
			= Tulos ennen veroja 24 000 €
			- Verot 4 800 €
			= Tulos verojen jälkeen 19 200 €

TOIMINIMEN VEROTUS

LIITE 3

1/2

PÄÄMATULON VERO	30 %
PROSENTTI	

VEROTETTAVA TULO:	24 000,00 €
NETTOVARALLISUUS:	7 200,00 €
PÄÄMATULO-OSUUDEN LASKEMISPERUSTE:	7 200,00 €
PALKAT (12KK)	0,00 €
-JOISTA 30%	0,00 €

MUUT ANSIOTULOT	0,00 €
MUUT PÄÄMATULOT	0,00 €

PÄÄMATULON MÄÄRÄ			
	20 %	10 %	0 %
Pääomatulo	1 440 €	720 €	0 €
yrityksestä			
Muut	0 €	0 €	0 €
pääomatulot			
Pääomatulo	1 440 €	720 €	0 €
yhteensä			
Verot 30%	432 €	216 €	0 €

ANSIOTULON MÄÄRÄ			
	20 %	10 %	0 %
Ansiotulo	22 560 €	23 280 €	24 000 €
yrityksestä			
Muu ansiotulo	0 €	0 €	0 €
Ansiotulo	22 560 €	23 280 €	24 000 €
yhteensä			

ANSIOTULON VEROTUS			
	20 %	10 %	0 %
Ansiotulo	22 560 €	23 280 €	24 000 €
- Tulonhank-			
kimisvähennys	620	620	620
Ansiotulot valtion			
verotuksessa	21 940 €	22 660 €	23 380 €
- Ansiotulovähennys			
kunnallisverotuksessa	3 212 €	3 180 €	3 148
- Perusvähennys			
kunnallisverotuksessa	224 €	90 €	
Ansiotulot			
kunnallisverotuksessa	18 504 €	19 390 €	20 232 €

MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ			
	20 %	10 %	0 %
Valtionvero			
	375 €	421 €	468 €
Kunnallisvero	4 643 €	4 865 €	5 076 €
Verot yhteensä	5 017 €	5 286 €	5 544 €
- Työtulovähennys	1 010 €	1 010 €	1 010 €
+ Pääoman verot	432 €	216 €	0 €
Maksettava vero	4 439 €	4 492 €	4 534 €

VALTION TULOVEROASTEIKKO 2014			
Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Alarajan ylittävä osuus	
16 300-24 300	8,0 €	6,50 %	
24 300-39 700	528,0 €	17,50 %	
39 700-71 400	3 223,0 €	21,50 %	
71 400-100 000	10 038,5 €	29,75 %	
100 000—	18 547,0 €	31,75 %	

2014	
KUNNALLISVERO	21 %
PROSENTTI	
KIRKOLLISVERO	1,25 %
PROSENTTI	
SAIRAUSVAKUUTU	1,32 %
S MAKSU	
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEEN:	25 %

KOMMANDIITYHTIÖN VEROTUS

PÄÄOMATULON VERO PROSENTTI	30 %
---------------------------------------	-------------

VEROTETTAVA TULO:	24 000 €
NETTOVARALLISUUS:	7 200 €
PÄÄOMATULO-OSUUDEN LASKEMISPERUSTE:	7 200 €
PALKAT (12KK)	0 €
-JOISTA 30%	0 €

ÄÄNETTÖMÄN PANOS:	7 000 €
VOITTO-OSUUS:	10 % 700 €

VASTUUNALISEN YHTIÖMIES OSUUS	
LASKENTAPERUSTEESTA:	200 €
OSUUS VEROTETTAVASTA TULOSTA:	23 300 €
PÄÄOMATULON LASKENTA PROSENTTI:	0 €

MUUT ANSIOTULOT	0 €
MUUT PÄÄOMATULOT	0 €

VALTION TUOVEROASTEIKKO 2014		
Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Alarajan ylittävä osuus
16 300 - 24 300	8,0 €	6,50 %
24 300 - 39 700	528,0 €	17,50 %
39 700 - 71 400	3 223,0 €	21,50 %
71 400 - 100 000	10 038,5 €	29,75 %
100 000 -	18 547,0 €	31,75 %

2014	
KUNNALLISVERO PROSENTTI	21 %
KIRKOLLISVERO PROSENTTI	1,25 %
SAIRAUSVAKUUTUS MAKSU	1,32 %
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEENSÄ	25 %

PÄÄOMATULO	
PÄÄOMATULO	
YRITYKSESTÄ	40 €
MUU PÄÄOMATULO	0 €

PÄÄOMATULO YHTEENSÄ	40 €
JOSTA VEROT 30%	12 €

ANSIOTULO	
ANSIOTULON MÄÄRÄ	22 600 €
MUU ANSIOTULO	0 €

ANSIOTULO YHTEENSÄ	22 600 €
---------------------------	-----------------

ANSIOTULON VEROTUS	
Ansiotulo	22 600 €
- Tulonhank- kimisvähennys	620 €
Ansiotulot valtion verotuksessa	21 980 €
- Ansiotulovähennys kunnallisverotuksessa	3 211 €
- Perusvähennys kunnallisverotuksessa	216 €
Ansiotulot kunnallisverotuksessa	18 553 €

MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ	
Valtionvero	377 €
Kunnallisvero	4 655 €
Verot yhteensä	5 032 €
- Työtulovähennys	1 010 €
+ Pääoman verot	12 €
Maksettava vero	4 034 €

OSAKEYHTIÖN VEROTUS

Liikevaihto	77 730 €
- Ostot	31 200 €
- Vuokra	9 600 €
- Poistot	450 €
- Sähkö	300 €
- Vesi	180 €
- Palkat	12 000 €
<hr/>	
= Tulos ennen veroja	24 000 €
- Verot	4 800 €
<hr/>	
= Tulos verojen jälkeen	<u><u>19 200 €</u></u>

2014	
KUNNALLISVERO	21 %
PROSENTTI	
KIRKOLLISVERO	1,25 %
PROSENTTI	
SAIRAUSSVAKUUTUS	1,32 %
MAKSU	
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEENSÄ	<u><u>25 %</u></u>

ANSIOTULON VEROTUS

Ansiotulo	12 000 €
- Tulonhankkimisvähennys	620 €
- TyEL	666
- Tyött.vak.	60
- Päivärahamaksu	100
<hr/>	
Ansiotulot valtion verotuksessa	10 554 €
- Ansiotulovähennys kunnallisverotuksessa	3 570 €
- Perusvähennys kunnallisverotuksessa	2 159 €
<hr/>	
Ansiotulot kunnallisverotuksessa	4 825 €

MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ

Valtionvero	
Kunnallisvero	1 211 €
<hr/>	
Verot yhteensä	1 211 €
- Työtulovähennys	703 €
+ Yrityksen verot	4 800 €
<hr/>	
Maksettava vero	5 308 €

LIITE
VAIHDON
KASVU,
U,
KOM
MAND
ITTIY
HTIÖ:

PÄÄOMATULON VERO 30 % PROSENTTI	
VEROTETTAVA TULO:	43 719,00 €
NETTOVARALLISUUS:	7 200,00 €
PÄÄOMATULO-	7 200,00 €
ANSIOTULON VEROTUS	
	20 % 10 % 0 %
PALKAT (12KK)	42 999 € 0,00 € 43 719 €
- JOISTA 30%	0,00 €
620 €	620 € 620 €
Ansiotulo	1
- Tulonhankinta	
Ansiotulot valtion verotuksessa	41 659 € 42 379 € 0,00 € 43 099 €
- Ansiotulovähennys	
kunnallisverotuksessa	2 325 € 2 293 € 2 260 €
- Perusvähennys	
kunnallisverotuksessa	0,00 € 0,00 € 0,00 €
Ansiotulot	
kunnallisverotuksessa	39 334 € 40 085 € 40 839 €
MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ	
	20 % 10 % 0 %
Valtionvero	1 656 € 1 703 € 1 750 €
Kunnallisvero	9 869 € 10 058 € 10 247 €
Verot yhteensä	11 525 € 11 761 € 11 996 €
- Työtulovähennys	910 € 902 € 894 €
+ Pääoman verot	432 € 216 € 0 €
Maksettava vero	11 047 € 11 075 € 11 102 €

LIKEVAIHDON KASVU, TOIMINIMI

LIITE 6 1/2

PÄÄOMATULON MÄÄRÄ	
	20 % 10 % 0 %
Pääomatulo	1 440 € 720 € 0 €
vrityksestä	
Muut	0 € 0 € 0 €
pääomatulo	
Pääomatulo	
vhteensä	
Verot 30%	
VALTION TUOVEROASTEIKKO 2014	
Verotettava ansiotulo	Alarajan ylittävä osuus
16 300-24 300	8,0 € 6,50 %
24 300-39 700	528,0 € 17,50 %
39 700-71 400	3 223,0 € 21,50 %
71 400-100 000	10 038,5 € 29,75 %
100 000—	18 547,0 € 31,75 %
ANSIOTULO	
→	
→	
Ansiotulo	
yrityksestä	
Muu ansiotulo	
42 279 €	47 999 € 43 719 €
Ansiotulo	
yhteensä	

LIITE 6

2014	
KUNNALLISVERO	21 %
PROSENTTI	
KIRKOLLISVERO	1,25 %
PROSENTTI	
SAIRAUSSVAKUUTUS	1,32 %
MAKSU	
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEENSÄ	25 %

PÄÄOMATULON VERO PROSENTTI	30 %
-----------------------------------	-------------

VEROTETTAVA TULO:	43 719 €
NETTOVARALLISUUS: PAAOMATULO-OSUUDEN LASKEMISPERUSTE:	7 200 €
PALKAT (12KK) -JOISTA 30%	0 €

ÄÄNETTÖMÄN PANOS:	4 000 €
VOITTO-OSUUS:	10 % 400 €

VASTUUNALISEN YHTIÖMIEN OSUUS	
LASKENTAPERUSTEESTA:	3 200 €
OSUUS VEROTETTAVASTA TULOSTA:	43 319 €
PÄÄOMATULON LASKENTA PROSENTTI:	0 €

MUUT ANSIOTULOT	0 €
MUUT PÄÄOMATULOT	0 €

VALTION TUOVEROASTEIKKO 2014		
Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Alarajan ylittävä osuus
16 300 - 24 300	8,0 €	6,50 %
24 300 - 39 700	528,0 €	17,50 %
39 700 - 71 400	3 223,0 €	21,50 %
71 400 - 100 000	10 038,5 €	29,75 %
100 000 -	18 547,0 €	31,75 %

2014	
KUNNALLISVERO PROSENTTI	21 %
KIRKOLLISVERO PROSENTTI	1,25 %
SAIRAUSSVAKUUTUS MAKSU	1,32 %
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEENSÄ	25 %

PÄÄOMATULO	
PÄÄOMATULO YRITYKSESTÄ	640 €
MUU PÄÄOMATULO	0 €
PÄÄOMATULO YHTEENSÄ	640 €
JOSTA VEROT 30%	192 €

ANSIOTULO	
ANSIOTULON MÄÄRÄ	42 919 €
MUU ANSIOTULO	0 €
ANSIOTULO YHTEENSÄ	42 919 €

ANSIOTULON VEROTUS	
Ansiotulo	42 919 €
- Tulonhankkimisvähennys	620 €
Ansiotulot valtion verotuksessa	42 299 €
- Ansiotulovähennys kunnallisverotuksessa	2 297 €
- Perusvähennys kunnallisverotuksessa	0 €
Ansiotulot kunnallisverotuksessa	40 002 €

MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ	
Valtionvero	1 698 €
Kunnallisvero	10 037 €
Verot yhteensä	11 734 €
- Työtulovähennys	903 €
+ Pääoman verot	192 €
Maksettava vero	11 023 €

LIIKEVAIHDON KASVU, OSAKEYHTIÖ

Liikevaihto	101 049 €
- Ostot	31 200 €
- Vuokra	9 600 €
	450 €
- Poistot	
- Sähkö	300 €
- Vesi	180 €
- Palkat	12 000 €
= Tulos ennen veroja	47 319 €
- Verot	9 464 €
= Tulos verojen jälkeen	37 855 €

2014	
KUNNALLISVERO	21 %
PROSENTTI	
KIRKOLLISVERO	1,25 %
PROSENTTI	
SAIRAUSSVAKUUTUS	1,32 %
MAKSU	
PÄIVÄRAHAMAKSU	0,84 %
YLE-VERO	0,68 %
PROSENTTI YHTEENSÄ	25 %

ANSIOTULON VEROTUS	
Ansiotulo	12 000 €
- Tulonhankkimis-	620 €
vähennys	
-TyEL	666
- Tyött.vak.	60
-Päivärahamaksu	100
Ansiotulot valtion	10 554 €
verotuksessa	
- Ansiotulovähennys	3 570 €
kunnallisverotuksessa	
- Perusvähennys	2 159 €
kunnallisverotuksessa	
Ansiotulot	4 825 €
kunnallisverotuksessa	

MAKSETTAVAN VERON MÄÄRÄ	
Valtionvero	
Kunnallisvero	1 211 €
Verot yhteensä	1 211 €
- Työtulovähennys	703 €
+ Yrityksen verot	9 464 €
Maksettava vero	9 971 €